

magazine

Tijdschrift voor de Jeugdzorg

VISIE

Directeur Leon Noorlander:

“We boeken echt vooruitgang als we dit als collectief aanpakken”

Nascholingskalender

Emotieregulatie bij kinderen en jongeren

Help kinderen hun emoties begrijpen en beheersen

Tweedaagse cursus | 10 en 11 juni

Psycho-educatie bij autisme

Voor de begeleiding van kinderen en jongeren met autisme

Tweedaagse cursus | 11 en 25 juni

Leefstijl in de spreekkamer

Praktische interventies voor de zorgpraktijk

Eendaagse cursus | 2 juli

Lichaamsgericht werken

Het lichaam als ingang voor begeleiding en behandeling

Tweedaagse cursus | meerdere startdata

Professionele zelfregie

Duurzaam werken in de zorg

Zesdaagse cursus | start 16 september

nieuw!

Acceptance and Commitment Therapy

Acceptatie, bereidheid en mindfulness

Driedaagse cursus | start 17 september

Tussen depressie en suicide

Leer jongeren beter begrijpen en begeleiden

Tweedaagse cursus | start 17 september

nieuw!

KOPP/KOV-kinderen

Handelen in het belang van kind en ouder

Eendaagse cursus | 22 september

Relationeel trauma

Over hechting en trauma

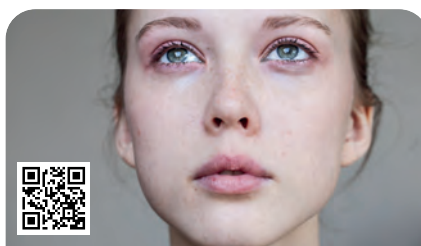
Tweedaagse cursus | start 25 september

Voorkomen van uitval bij autisme

Oorzaken en aanpak van zelfregulatieproblematiek

Symposium | 29 september

Rouw bij kinderen en jongeren

Begeleiding van rouw- en verliesprocessen

Tweedaagse cursus | 6 en 7 oktober

Eetbuien en gewichtproblematiek

Diagnostiek, comorbiditeit en behandeling van de eetbuistoornis (BED)

Congres | 3 december

Check alle nascholingen op [medilex.nl](https://www.medilex.nl)

Versterk en beperk de jeugdzorg

Het versterken en beperken van de jeugdzorg. Dat is het thema van dit magazine maar bovenal is het de taak die de komende jaren voor ons ligt. Het is de kern van de visie die we het afgelopen jaar als branchevereniging hebben geformuleerd. En ik ben een groot voorstander van het formuleren van zo'n gezamenlijke visie. Een gedegen, gedragen visie is een basisvoorwaarde om een systeem te vormen. Het is het fundament onder de beweging die we als sector en als branchevereniging willen maken. Het is een stip op de horizon en het geeft ons richting.

In de gezamenlijk zoektocht naar onze visie op de jeugdzorg kwamen we uit bij de woorden: versterk en beperk. De jeugdzorg barst momenteel namelijk uit zijn voegen. In een versnipperd veld zijn 342 gemeenten dagelijks bezig om hulp te bieden aan 465.000 jongeren in Nederland, dit middels 13.500 aanbieders [De Telegraaf constateerde dat het aantal bedrijven in de jeugdzorg volgens de Kamer van Koophandel is toegenomen van 4.000 in 2015 naar bijna 13.500 begin dit jaar - red]. De kosten zijn meer dan verdubbeld van 3,6 miljard euro in 2015 naar 8,1 miljard euro in 2024. En voor dat geld

helpen we 1 op de 7 jongeren in Nederland. Dat zijn dus 4 á 5 kinderen en jongeren per schoolklas.

Tot zover de cijfers. En die cijfers geven te denken. Want deze investeringen in menskracht en financiën kunnen we als samenleving niet duurzaam dragen. Te meer omdat lang niet alle problemen die bij jongeren ontstaan in de jeugdzorg opgelost kunnen worden. De uitdagingen en de oplossingen liggen elders. In de schuldhulpverlening, huisvesting of de ggz voor ouders. Ook moeten we meer inzetten op preventie en hulp in de pedagogische basis en het sociaal domein: op scholen, kinderopvang en in lokale teams. Als we de kwaliteit van de jeugdzorg willen verbeteren moeten we het aandurven om scherpe keuzes te maken. We moeten vertellen waar we niet van zijn, om zo steeds beter te worden in de specialistische jeugdhulp voor de kinderen en gezinnen met de meest complexe uitdagingen. Daarom herhaal ik het nogmaals: versterk en beperk de jeugdzorg! 🍌

Ahmed Aboutaleb

Voorzitter Jeugdzorg Nederland

Voor de verbinding tussen recht en praktijk

Waar (jeugd)zorg, veiligheid en
privacy samenkomen

Jolanda Huitema
Juridisch adviseur

Esther Lam
Juridisch adviseur

**Heeft u een juridische vraag?
Neem gerust contact met ons op**

✉ info@bakenesjuristen.nl

☎ 023-7641030

🌐 www.bakenesjuristen.nl

ETESIAN IT CONSULTING B.V.

EXPERTS IN IT-OPLOSSINGEN VOOR DE ZORG

Lopen jullie tegen grote IT-uitdagingen
aan binnen jullie zorginstelling? **Etesian**
ontzorgt.

Zo hebben jullie meer tijd, aandacht en
geld voor het verlenen van goede zorg.
En implementeren wij **oplossingen die**
jullie werk makkelijker maakt.

Wat we doen:

- Wij maken koppelingen tussen cliënt-registratiesystemen zoals **WIJZ**, **Vecozo** en de **Verwijsindex**.
- We **automatiseren je zorgprocessen** zodat jij tijd overhoudt om te doen waar je echt goed in bent.
- Om de **volledige processen**, en de daarbij horende statussen, **inzichtelijk te maken** met behulp van rapporten en dashboards, verrijken wij de data uit **WIJZ** met andere systemen die van belang zijn binnen de GI's.
- We bouwen **templates voor documenten met Exari** op maat en in je eigen huisstijl.
- Samen met een GI hebben we een unieke **Topdesk-plugin** gemaakt waardoor complete workflows met **gegevens uit WIJZ opgestart** worden. Zo werk je snel en efficiënt.

Laat je omverblazen door onze IT-specialisten

Wil je weten hoe wij ervoor zorgen dat jij als zorgprofessional meer
tijd, geld en aandacht overhoudt?

Scan dan de QR-code of mail
naar bahare.albosevelem@etesian.nl
of theo.lebens@etesian.nl

Colofon

J Magazine

Jaargang 5, nummer 1

J Magazine is een uitgave van Jeugdzorg Nederland.

Jeugdzorg Nederland is de branchevereniging voor organisaties die jeugdhulp, jeugdbescherming en/of jeugdreclassering bieden.

Contact

Jeugdzorg Nederland
info@jeugdzorgnederland.nl

Postadres

Jeugdzorg Nederland
Postbus 85011
3508 AA Utrecht

Bezoekadres

Jeugdzorg Nederland
Churchillaan 11 - 6e etage
3527 GV Utrecht

Coördinatie en redactie

Vrhl Content en Creatie www.vrhl.nl (in opdracht van Elma Media B.V.), in samenwerking met Jeugdzorg Nederland.
Florian Bootsman, Wouter van der Galiën, Mirjam Kapelle, José Snoek-Charmant.

Beeldmateriaal en fotografie

De Beeldredacteur, Bastiaan van Musscher, Justin Zuure

Aan dit nummer werkten mee

Ahmed Aboutaleb | Yolanda van Aspert | Emma Bergmans | Carola Bodenstaff | Barbara Boudewijnse | Esther Daniëls | Maud Dupont | Jan de Gier | Anita de Graaf | Anko van Hoepen | Nina Immink | Hedy Jak | Leo van Kempen | Arno Lelieveld | Johan Ketelaars | Leon Noorlander | Martijn van Noppen | Sohaila el Ouahabi | Mirjam Streefkerk | Bas Timman | Esther Vreeburg | Anneke Westerlaken | Mariëlle Wijma | Chantal Wittenberg

Druk/Sales/Verspreiding
Art Direction/ Grafische vormgeving
Elma Media B.V.
www.elma.nl

Oplage
1.000 exemplaren

Versijning
Juni 2026

Copyright ©2026

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, overgenomen of openbaar gemaakt, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
De uitgever is niet aansprakelijk voor enig handelen op grond van de in dit blad gegeven adviezen en/of gedane mededelingen.n

In gesprek

UNICEF en gemeente Gooise Meren in gesprek over het Child Friendly Cities Initiative.

Blik van buiten

Anko van Hoepen (SPO Utrecht) over de nieuwe visie van Jeugdzorg Nederland.

Sterk geluid

Bas Timman kijkt terug op uitdagende bestuursjaren, onder meer in de JeugdzorgPlus.

Vooruit

Sohaila el Ouahabi over de inzet van Multi-dimensionale Familietherapie (MDFT).

Wat nog meer...

03 Voorwoord

06 Thema

Interview met directeur Leon Noorlander over de nieuwe visie van Jeugdzorg Nederland.

11 Vereniging

Nieuws vanuit de vereniging.

17 Column

Arno Lelieveld over 'scherper kiezen'.

21 Achtergrond

ActiZ-voorzitter Anneke Westerlaken over de geleerde lessen van hun visietraject.

26 Werkgevers

Arbeidsmarktplatform Jeugdzorg werkt! zet in op behoud van medewerkers.

30 Informatiebeveiliging

Aan de slag met cybersecurity: het belang van een crisisoefening.

36 Bijgebleven

Jeugdbeschermer Maud Dupont kijkt terug op ruim 25 jaar werken bij Bureau Jeugdzorg Limburg

‘We moeten ons eigen verhaal vertellen’

Leon Noorlander over de nieuwe visie van Jeugdzorg Nederland

De jeugdzorg staat onder druk en dat vraagt om scherpe keuzes. In het nieuwe visiedocument *Versterk en beperk* maakt Jeugdzorg Nederland die keuzes: voor en namens de sector. Directeur Leon Noorlander vertelt waarom deze visie nodig is en wat die concreet betekent voor de vereniging Jeugdzorg Nederland.

Toen Leon Noorlander twee jaar geleden bij Jeugdzorg Nederland binnenkwam als directeur, lag er een heldere visie op hoe we als vereniging wilden samenwerken. Maar er was geen gedeeld verhaal over de richting waarin de zorg voor de jeugd zich verder zou moeten ontwikkelen. “Dat was destijds ook logisch”, zegt hij. “Na de decentralisaties en de introductie van marktwerking waren de verschillende jeugdzorgorganisaties eigenlijk elkaars concurrenten geworden. We hadden als sector dus even de tijd nodig om met elkaar samen te werken zonder elkaar als concurrent te zien.”

Inmiddels lukt dat aardig goed, stelt Noorlander vast. “Alle credits daarvoor gaan naar mijn voorganger, Olaf Prinsen”, zegt hij. “Met deze visie bouwen we verder aan de professionalisering van onze organisatie als vereniging. Want met alle kennis die wij hebben over het ondersteunen van kwetsbare jongeren en gezinnen moeten we daar ook zelf een visie op hebben. Hoe

vinden wij dat de zorg voor de jeugd er over vijf of tien jaar uit zou moeten zien? Al onze leden hebben daar wel ideeën over, en er waren hier en daar al wel wat stukken over deelonderwerpen, maar we waren nog nooit tot een eenduidige visie gekomen.”

De kracht van de sector

Zo’n visie is broodnodig. Noorlander: “We vinden allemaal dat het huidige systeem niet houdbaar is. We moeten veel te veel kinderen helpen en hebben daarvoor te weinig middelen. Het gevolg daarvan is helaas dat de groep met de meest complexe problematiek nu vaak het moeilijkst goede zorg krijgt. Terwijl juist daar de kracht van onze sector, van onze leden ligt.”

Met een externe partij doorliep Jeugdzorg Nederland een visietraject, waarbij ook verschillende leden waren aangehaakt.

Dat leidde tot het document *Versterk en beperk*, dat afgelopen najaar ook door de ALV werd omarmd. “Versterken en beperken is onlosmakelijk met elkaar verbonden”, zegt Noorlander. “We kunnen pas beperken als we ook versterken, en we kunnen pas versterken als we ook beperken.”

Concreet betekent deze visie dat de jeugdzorg zich wil richten op wat zij het beste kan: aanvullende, specialistische hulp bieden aan kinderen en gezinnen met de meest complexe problematiek. Daar zijn middelen voor nodig en die hebben we alleen als we als sector veel minder licht-ambulante hulp gaan verlenen. “De vraag is ook of we die jongeren en gezinnen een dienst bewijzen door hen op een individueel jeugdzorgtraject te zetten. Alleen al voor een kind is dat stigmatiserend: het gegeven dat je ‘in de jeugdzorg’ zit, doet iets met je.”

‘Wij willen niets liever dan met gemeenten in de regio afspraken maken om tot zo’n goed zorglandschap te komen’

Verschuiven

Als het aan Jeugdzorg Nederland ligt worden kleine problemen sneller aangepakt, door wijkteams en scholen. “Daarmee kunnen we denk ik een groot deel van de licht-ambulante zorg voorkomen.” Hij haast zich te zeggen dat hij hiermee problemen niet wil afschuiven. “Het geldt dat we in onze sector besparen en de mensen die er bij ons dan niet meer nodig zijn, kunnen wat ons betreft dan naar de voorkant. We zeggen dus niet alleen: beperk de jeugdzorg en versterk de specialistische jeugdzorg. We zeggen ook: versterk de wijkteams, de scholen, de pedagogische basis. Zorg dat een goed gesprek op school of bij een wijkteam een kind kan opvangen, zonder dat er meteen een individueel traject van wordt gemaakt. Dat is geen jeugdzorg meer. Dat is gewoon goede pedagogische ondersteuning van gezinnen en kinderen. Hiermee wordt de jeugdzorg dus kleiner.”

Ook de ouders, jongeren en samenwerkingspartners die we voor dit visietraject spraken moedigen deze beweging aan. Noorlander: “Ouders en kinderen zeggen: kom nou naar ons toe. Problemen ontstaan immers vaak niet perse door het kind zelf, maar doordat het in een omgeving leeft waar veel stress en onrust is. We kunnen problemen dus veel beter oplossen op de plek waar dat kind woont, dan een kind uit een situatie te halen en hopen dat je het probleem zo hebt opgelost.”

Daarmee raakt Noorlander aan een tweede grote omslag die de sector met deze visie maakt. “De jeugdzorg is veel te lang een soort afgescheiden zorgsector geweest. Als je als kind in de jeugdzorg kwam, was je op dat moment even helemaal van de jeugdzorg. Dat was je label.” Al langer werken we er als sector aan om als jeugdzorg niet langer een gezin over te nemen, maar om juist zoveel mogelijk in de eigen omgeving toe te voegen aan wat een gezin nodig heeft. Dat is ook waarom we al enige tijd inzetten op het afbouwen van residentiële en zeker ook gesloten jeugdzorg. Noorlander: “We halen kinderen alleen nog uit hun context als het écht niet anders kan.”

Tonnen over de balk

We nemen met onze visie ook stelling over de marktwerking in de sector. Als het aan ons ligt is de specialistische jeugdzorg geen markt, maar een publieke dienstverlening. Noorlander: “Zeker waar het gaat om specialistische jeugdzorg, waar soms een wettelijke maatregel geldt en kinderen onder toezicht staan of uit huis worden geplaatst. Dat leent zich niet voor de markt. Dat moet je als publieke dienstverlening goed regelen.”

De gesprekken hierover waren niet eenvoudig, erkent Noorlander. “Sommige van onze leden hebben minder moeite met kortdurende contracten of vrezes dat we de innovatie doodslaan als we de marktwerking beteugelen. Maar het oorspronkelijke idee was: marktwerking leidt tot betere en goedkopere zorg. Beide is niet gelukt. Er gaan tonnen naar die aanbestedingen. Tonnen die we niet aan de zorg zelf kunnen besteden. Uiteindelijk werden we het erover eens dat de aanbestedingen vooral hebben geleid tot heel veel onrust in organisaties, waardoor er veel te weinig is geïnvesteerd in het binden van personeel en in kwaliteitsontwikkeling. Je kunt mensen niet voor de lange termijn aan je binden als je niet weet of je over vier jaar de opdracht nog hebt.” Hij wijst op gemeenten als Utrecht en Den Haag, die al kiezen voor langjarige subsidierelaties met een beperkt aantal aanbieders.

“Dat kan dus al, ook binnen de huidige wetgeving. Maar dat vraagt wel om regie van een gemeente. Wij willen niets liever dan met gemeenten in de regio afspraken maken om tot zo'n goed zorglandschap te komen.”

Beter maken

Met de heldere keuzes in deze visie geven we onszelf als sector een belangrijke opdracht. “Als je de jeugdzorg beperkt, krijg je meer ruimte om de zorg voor de meest kwetsbare kinderen en gezinnen beter te doen. Maar daarmee komt ook de verantwoordelijkheid om die zorg dan écht steeds beter te maken.

‘Als je de jeugdzorg beperkt, krijg je meer ruimte om de zorg voor de meest kwetsbare kinderen beter te doen’

Een lerende sector, zoals de curatieve zorg dat ook is: dat als je vandaag in de jeugdzorg komt, je weet dat je betere zorg krijgt dan vijf jaar geleden en dat over vijf jaar de zorg weer beter is dan nu.”

Dat vraagt meer dan binnen een organisatie leren, zegt Noorlander. “Er zijn weinig sectoren waar zoveel geleerd wordt als in de jeugdzorg. Alleen we leren vooral op het niveau van de eigen organisatie. Echt sámen leren op het niveau van de sector, daar hebben we nog een stap te zetten.” Daarom staat in het visiedocument ook nadrukkelijk dat de sector meer evidence-based moet gaan werken, op basis van wetenschappelijke kennis, praktijkkennis én ervaringskennis.

Ook professionals moeten meer ruimte krijgen. Noorlander: “Mensen zijn ooit aan een (jeugd)zorg- of welzijnsopleiding begonnen omdat ze het verschil wilden maken voor kinderen en gezinnen. Het is onze verantwoordelijkheid als werkgevers om hen die ruimte ook te geven. In de jeugdbescherming zijn jaren geleden landelijke afspraken gemaakt over tarieven en caseload. Je ziet daar dat de uitstroom meetbaar lager wordt, omdat de professional het gevoel heeft: ik heb meer ruimte om mijn werk goed te doen. Dat soort afspraken zou ik graag sectorbreed willen maken.”

Niet revolutionair

Toen je de visie las, werd je misschien niet direct van je sokken geblazen door een revolutionair andere kijk op jouw vak. Sommige dingen doe jij misschien al lang binnen jouw organisatie of draag je al langer uit in de gesprekken met stakeholders. Maar dat van-je-sokken-

‘We boeken echt vooruitgang als we dit als collectief aanpakken’

blazen is volgens Noorlander ook helemaal niet de bedoeling. “Deze visie is voor een groot deel de optelsom van bewegingen in het veld die al lang bezig zijn. Maar we denken dat we echt vooruitgang boeken als we dit als collectief aanpakken. Zodat we in de maatschappij draagvlak kunnen creëren voor dit verhaal en jouw organisatie uiteindelijk tegen minder obstakels aanloopt.”

Oliemannetje

Nu de visie er ligt en is goedgekeurd, is het tijd voor de volgende stap: een werkagenda. Daarin krijgen organisaties handvatten om bijvoorbeeld te werken aan het verbeteren van de kwaliteit van de zorgproducten, het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen, gelijkwaardigheid met en transparantie richting ouders en kinderen en een sterkere positie als werkgever. “En dan is er ook nog een deel dat we met onze partners moeten afstemmen”, zegt Noorlander. “Daarbij zie ik voor ons als sectororganisatie een verbindende, faciliterende rol. Wij zijn niet de experts van goede zorg. Dat zijn onze leden. Wij zijn de verbinder, de ontwikkelaar, het oliemannetje. De inhoudelijke vernieuwing moet uit het veld komen. Wij kunnen die verder brengen, en we kunnen zorgen dat Den Haag en bijvoorbeeld de VNG ruimte creëren zodat onze leden deze ontwikkeling kunnen doormaken.”

Wat Noorlander maar wil zeggen: we hebben elkaar nodig. Daarom een oproep: “Als je als jeugdzorgorganisatie ergens tegenaan loopt, als wetten of financiering vernieuwing in de weg zitten, als je ziet dat het ergens anders in het land beter lukt: neem contact met ons op. Ga in gesprek met jouw gemeente. Dan kunnen we elkaar verder helpen. Want uiteindelijk willen we allemaal hetzelfde: ervoor zorgen dat de kinderen en gezinnen die ons het hardst nodig hebben, ook écht de beste zorg krijgen.”

Ledenplatform Jeugdzorg Nederland: dé plek waar leden elkaar ontmoeten

Afgelopen februari zijn we gestart met ons nieuwe ledenplatform. Dit nieuwe platform is gebouwd als community: dé gezamenlijke online ontmoetingsplek waar bestuurders, directeuren en stafmedewerkers van de aangesloten organisaties én de medewerkers van het bureau van Jeugdzorg Nederland elkaar vinden. Een plek waar kennis, ervaring en actualiteit samenkomen. Geen extra communicatiekanaal dat je 'erbij' moet doen, maar een omgeving die je ondersteunt in je dagelijkse werk. Of je nu bestuurder bent, beleidsmedewerker of specialist: op het platform vind je mensen die snappen waar je tegenaan loopt en die hun inzichten graag delen.

Wat vind je op het platform?

Op het ledenplatform kom je samen in netwerken rond functies en thema's. In functienetwerken ontmoet je vakgenoten: mensen met een vergelijkbare rol en dezelfde soort vraagstukken. In themanetwerken ligt de focus op inhoud: actuele vraagstukken, nieuwe ontwikkelingen en verdieping. Je blijft op de hoogte van wat er speelt, kunt vragen stellen, reageren, documenten delen of gewoon even meekijken hoe anderen het aanpakken.

Het nieuwe ledenplatform is hét communicatiekanaal van het verenigingsbureau met de leden. We gebruiken het platform voor onze updates, peilingen, uitnodigingen voor bijeenkomsten, vergaderstukken en dergelijke. Alles wat de vereniging aangaat, vind je hier.

Waarom meedoen?

Omdat je er niet alleen voor staat. Veel vraagstukken waar je in je werk tegenaan loopt, spelen ook bij andere leden. Door kennis en ervaringen te delen, help je niet alleen jezelf, maar ook elkaar verder. Het platform maakt het makkelijker om snel inzichten op te halen, signalen te delen en samen slimmer te worden. Bovendien blijf je zo beter aangesloten bij wat er binnen de vereniging en de sector speelt.

Hoe actiever, hoe waardevoller

Een platform wordt pas echt waardevol als het leeft. Door te lezen, te reageren of zelf iets te delen, draag je bij aan een omgeving waar leden elkaar vinden en versterken. Meedoen hoeft niet groots of tijdrovend te zijn. Een vraag stellen, een korte reactie, of een document delen kan al genoeg zijn om iemand anders te helpen.

Kortom: het ledenplatform is er niet 'omdat het bestaat', maar omdat het werkt. Juist als we het samen gebruiken. Mis het niet, sluit aan en ontdek wat het platform jou én anderen te bieden heeft.

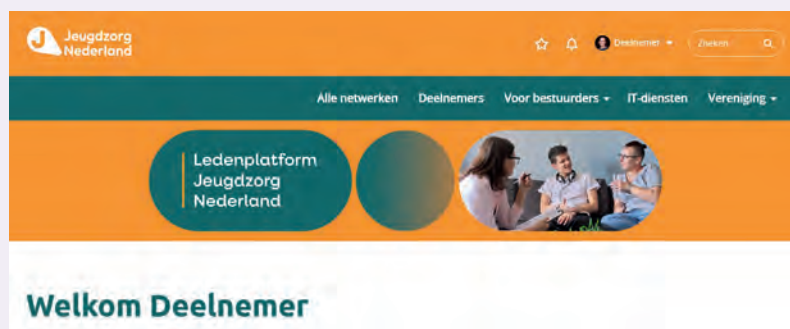
Ben jij al actief in een netwerk?

Kijk onder de knop 'alle netwerken' welke functie- en themanetwerken er op dit moment zijn. Het filter helpt je om gericht te zoeken. We nodigen je van harte uit om de netwerken te bekijken. Om actief mee te doen binnen een netwerk, is het nodig om aan het netwerk deel te nemen. Dat regel je via de knop 'deelnemen'.

Heb je nog geen account? Stuur dan een e-mail naar ledenplatform@jeugdzorgnederland.nl en we zorgen dat je online komt. 🍷

Naar het platform

ledenplatformjeugdzorg.nl

Nieuwe huisstijl

Met trots presenteren we de nieuwe huisstijl van onze vereniging. Een frisse, eigentijdse uitstraling die beter laat zien wie we zijn en waar we voor staan. In deze vernieuwde stijl staan onze communicatiewaarden centraal: respectvol, open en eerlijk én krachtig.

Met deze nieuwe huisstijl willen we zorgen voor herkenbaarheid en verbinding. Of het nu gaat om onze communicatie, activiteiten of dit magazine: we willen iedereen op een heldere en uitnodigende manier meenemen in wat onze vereniging doet en betekent.

En misschien is het je al opgevallen: ook ons magazine heeft inmiddels dit nieuwe jasje gekregen.

Met een vernieuwde vormgeving sluiten we aan bij de uitstraling van onze vereniging

Meer weten over de visie of hierover van gedachten wisselen?

Neem gerust contact op. We horen graag je vragen, ideeën en opmerkingen.

Stuur deze naar Florian Bootsman via Florian.Bootsman@jeugdzorgnederland.nl.

Het Child Friendly Cities Initiative:

Kinderrechten als kompas voor gemeentelijk beleid

De gemeenteraadsverkiezingen zijn achter de rug. In de nieuwe coalitie-akkoorden leggen gemeenten vast hoe zij de komende jaren investeren in jeugd, gezin en een houdbaar jeugdzorgstelsel. Jeugdzorg Nederland wil gemeentelijke coalities aanmoedigen om vooral ook op preventie in te zetten om zoveel mogelijk te voorkomen dat specialistische hulp of ondersteuning nodig is. En dus is de vraag: hoe zorg je als gemeente voor een omgeving waarin kinderen en jongeren veilig, gezond en veerkrachtig kunnen opgroeien? Het Child Friendly Cities Initiative van UNICEF biedt daarvoor een praktisch kader, met kinderrechten en kinderp participatie als vertrekpunt. We nemen een kijkje in Gooise Meren, waar ze dit initiatief als eerste omarmden.

Barbara Boudewijnse is elke keer weer verbaasd over hoe goed kinderen eigenlijk kunnen uitleggen waar ze last van hebben. Zoals laatst nog, toen ze als wethouder in de gemeente Gooise Meren een bijeenkomst van de kinderraad bijwoonde. “Het ging over verkeersveiligheid. Als gemeente gebruiken wij daarvoor CROW-normen, maar een kind heeft natuurlijk geen boodschap aan dat soort termen. Een kind vertelde: ‘als ik daar en daar wil oversteken kan ik de weg eigenlijk niet goed zien omdat er bosjes staan’. Die opmerking liet maar weer eens zien dat iets in de praktijk niet voor iedereen in onze gemeente per se goed uitpakt, zelfs als het volgens bepaalde beleidsnormen wel kan. Daarom hebben we ook andere invalshoeken nodig.”

‘Door kinderrechten als vertrekpunt te nemen, kun je integraal werken aan een goede basis’

Esther Vreeburg

Kansrijk, veilig en gezond

Het Child Friendly Cities Initiative (CFCI) van UNICEF is zo’n andere invalshoek. Gooise Meren, Den Haag en St. Eustatius waren in 2023 de eerste Nederlandse gemeenten die het initiatief omarmden. Het programma helpt gemeenten om kinderrechten onderdeel te maken van gemeentelijk beleid. Het vertrekpunt: ieder kind moet kind kunnen zijn en kansrijk, veilig en gezond kunnen opgroeien.

“Als je het hebt over welzijn en gezondheid van de jeugd, moet je niet alleen bij de jeugdhulp kijken”, zegt Esther Vreeburg, die vandaag ook bij het gesprek met de wethouder is aangesloten. Zij is bij UNICEF Nederland programmamanager Child Friendly Cities. “Natuurlijk moet die jeugdhulp ook goed georganiseerd zijn voor de kinderen die dat nodig hebben. Tegelijk kun je door kinderrechten als vertrekpunt te nemen integraal werken aan een goede basis en ook buiten het sociaal domein het perspectief van kinderen en jongeren meenemen.” Juist dit beleids- en domeinoverstijgende denken is wat Boudewijnse zo aanspreekt in de UNICEF-benadering.

“De problemen in de jeugdzorg zijn groot en hardnekkig. Je kunt ze op honderd manieren benaderen: beleidsmatig, praktisch, vanuit de samenleving. Dit initiatief bood ons een manier om even afstand te nemen en te kijken: hoe kunnen we het anders doen? Niet alleen vanuit het sociaal domein, maar juist ook vanuit afdelingen als mobiliteit en groenvoorziening. Want ook een veilige oversteekplaats of een fijne plek om buiten te spelen draagt bij aan het welzijn van kinderen en jongeren.”

Situatieanalyse

Meedoen aan CFCI begint met een nulmeting: gemeenten starten met een situatieanalyse die in kaart brengt waar ze staan en waar de belangrijkste opgaven liggen. Die interne blik wordt aangevuld met een externe verkenning. Zo haalde Gooise Meren, met daarin de plaatsen Naarden, Bussum, Muiderberg en Muiden, input op bij maatschappelijke partners en bij kinderen zelf. Op basis daarvan maakte de gemeente een Actieplan. Gooise Meren prioriteerde daarin vier punten: kinderrechten waarborgen, mentale gezondheid versterken, middelengebruik tegengaan en jongerenparticipatie stimuleren. Die punten schreven ze ook in kindertaal op: de gemeente houdt rekening met jullie, jullie zitten lekker in je vel, jullie drinken geen alcohol en jullie kunnen meedenken, meedoen en meebeslissen.

Afweging maken

De vier actiepunten zijn expres breed geformuleerd, zodat alle afdelingen binnen de gemeente er iets mee kunnen. Neem ‘kinderrechten waarborgen’. Dat gaat niet over één project, maar over het moment waarop een ambtenaar of bestuurder een afweging maakt. Zo vormen kinderrechten nu het uitgangspunt van het integrale beleidsplan jeugd. Maar Boudewijnse heeft ook een concreter voorbeeld van hoe dit actiepunt zou moeten uitpakken: een bankje. “In een opgeknapt plantsoen werd een paar jaar geleden een bankje geplaatst. Buurtbewoners klaagden, want die waren bang voor hangjongeren en de reflex van de afdeling was meteen dat ze het weghaalden. Met onze actiepunten als uitgangspunt zou dat niet meer mogen gebeuren: bij elke ingreep moeten we expliciet wegen wat die betekent voor kinderen en jongeren. En dat lukt ons steeds beter.” Dat was uiteraard niet van de ene op de andere dag geregeld. “Dit groeit geleidelijk”, zegt Boudewijnse. “Maar ik geloof dat de hele gemeentelijke organisatie nu wel doordrongen is van dat kinderperspectief. En dat is een goed begin.”

Bewustzijn vergroten

En ook daarbuiten begint dat besef te komen. Zo hebben sommige maatschappelijke partners die subsidie aanvragen in hun aanvraag ook expliciet meegenomen hoe hun plan bijdraagt aan een kindvriendelijke gemeente. Vreeburg van UNICEF Nederland benadrukt dat een kindvriendelijke gemeente worden niet een projectje is van een jaar of twee. Het is een aanpak waarmee je kinderrechten en het perspectief van kinderen structureel in de hele organisatie verankert en waarin je als gemeente ook investeert, bijvoorbeeld door medewerkers vrij te maken. "In de eerste twee, drie jaar leg je het fundament, zoals nu in Gooise Meren is gebeurd. Het gaat dan niet alleen over concrete doelen die in het Actieplan komen, maar juist over de verbindingen die gelegd worden en het bewustzijn dat in de hele organisatie ontstaat."

'Jongeren hebben een rol in de samenleving'

Barbara Boudewijnse

Alcohol

Een vrij concreet actiepoint is: 'middelengebruik tegen gaan'. Dat komt mede voort uit de inbreng van kinderen zelf, die in het Gooi opgroeien in een omgeving waar relatief veel gedronken wordt. Boudewijnse: "Alcoholgebruik is in Gooise Meren een groot probleem. Ook veel jongeren drinken veel alcohol, met de GGD hier in de regio werken we daarom ook hard aan preventie." Vreeburg herkent het vraagstuk uit andere gemeenten. Omdat het thema bij meerdere gemeenten speelt, organiseerden ze vanuit het CFCl hierover een themasessie om met elkaar het gesprek te voeren over de relevante kinderrechten en wat je kunt doen in de praktijk.

Meedenken en meebeslissen

Het actiepoint 'jongerenparticipatie stimuleren' krijgt vorm in de al eerder genoemde kinderraad. Die bestaat uit kinderen uit groep 8: elke basisschool in de gemeente vaardigt één kind, een vertegenwoordiger, af. De raad komt acht keer per jaar bijeen en draait nu voor het tweede jaar. Een medewerker van de gemeente begeleidt

die bijeenkomsten. Er is ook een kinderburgemeester, die gedurende het jaar wisselend door andere vertegenwoordigers uit de kinderraad wordt ingevuld. De kinderburgemeester sluit naast de (loco-)burgemeester aan bij officiële bijeenkomsten, zoals de Dodenherdenking. De eerste kinderraad richtte zich vooral op klimaat en haalde ideeën op om de gemeente duurzamer te maken. In januari van dit jaar ging de kinderraad in gesprek met beleidsmedewerkers verkeer over dilemma's als kiezen voor een speeltuin of een parkeerplek, en goede verlichting of goede natuur. Het gaat in de kinderraad niet alleen om de input die de gemeente ophaalt, zegt Boudewijnse. "Maar ook om die jongeren bewust te maken van het feit dat ze een stem hebben, dat ze een rol hebben in de samenleving. En ze leren ook dat niet alles wat zij willen zomaar kan. Daar hebben ze de rest van hun leven iets aan."

Mentaal welzijn

Het vierde actiepoint, 'mentale gezondheid verbeteren', is volgens Boudewijnse het lastigste om te vertalen naar concreet gemeentelijk beleid. De aanleiding ervoor is helder: uit de Gezondheidsmonitor blijkt dat eenzaamheid en depressie onder jongeren toeneemt, mede verergerd door corona. "Als gemeente zijn wij hier slechts een schakel in", zegt Boudewijnse. Ze noemt de multidisciplinaire overleggen op scholen, waarin leraren en de jeugdzorg leerlingen bespreken waar zorgen over zijn. De eigen jeugdconsulenten van de gemeente spelen ook een rol, maar die komen pas in beeld als een kind al in het systeem zit.

“Dan ben je eigenlijk al te laat. Daarom is het zo belangrijk dat iedereen zich hiermee bezighoudt. Ook de ouders. Ik zie ook dat kinderen gebukt gaan onder prestatiedruk. Dat ze bijvoorbeeld naar het vwo moeten, terwijl ze dat eigenlijk net niet aankunnen. Of dat hun ouders ze continu in de gaten houden via Magister. Scholen in onze gemeente zijn nu ook bezig om te kijken of ze iets met die leerlingvolgsystemen kunnen doen om dat soort druk weg te nemen.”

Ook de fysieke omgeving speelt een rol bij mentaal welzijn. Vreeburg: “Gemeenten hebben doorgaans al genoeg programma’s rondom mentaal welzijn. Het gaat erom dat we het bredere plaatje zien. Een goed voorbeeld is dat we elkaar steeds minder op straat ontmoeten, omdat daar minder ruimte is. Terwijl dat eigenlijk de woonkamer van de jeugd is.” Boudewijnse vult aan: “En als je dan geen plek in de buitenruimte hebt, is binnen de aantrekkingskracht van het scherm heel groot.”

Niet alleen

Als je als gemeente het CFCI omarmt, sta je er niet alleen voor. Naast de begeleiding vanuit UNICEF Nederland zijn er in het eerste jaar elke zes of zeven weken ook ontmoetingen met gemeenten die tegelijkertijd zijn gestart. Vreeburg: “Juist in die opstartfase helpt het om van elkaar te horen hoe anderen het aanpakken: hoe doe jij dat nou? Het lukt mij wel om de jongeren te betrekken, maar kinderen vind ik moeilijker. Of: hoe verzamel je de juiste data voor je analyse?” En ook na dat eerste jaar blijft het een verrijking om ervaringen en kennis met elkaar te delen. De bijeenkomsten zijn daarnaast een manier om

Barbara Boudewijnse

Wethouder in de gemeente Gooise Meren

Wil je meer informatie over het Child Friendly Cities Initiative? Kijk op www.unicef.nl/cfci.
Op www.gooisemeren.nl/cfci vind je meer informatie over wat de gemeente Gooise Meren allemaal doet.

snel in te spelen op gedeelde thema’s, zegt Vreeburg: “Alle drie de gemeenten uit de eerste lichting doen iets met mentaal welzijn, dus daar hebben we op een gegeven moment ook een spreker over gevraagd.” En misschien nog belangrijker: het doorbreekt het gevoel dat je er als gemeente alleen voor staat in deze pioniersfase en laat zien dat je samen met collega’s door heel Nederland werkt aan een kindvriendelijker Nederland.

Verfrissend

De problemen in de jeugdzorg zijn groot en hardnekkig, benadrukt Boudewijnse. “Ook het Child Friendly Cities Initiative gaat die niet oplossen. Maar UNICEF is een maatschappelijke organisatie die in vrijwel de hele samenleving vertrouwen geniet, daarmee is het dus ook makkelijker om steun te krijgen voor onze plannen. En bovendien is de invalshoek van het initiatief verfrissend. Die verruimt onze blik, laat ons buiten de geijkte kaders denken en zet in onze organisatie echt iets in beweging. Ik vind echt dat meer gemeenten hiermee aan de slag zouden moeten gaan. Nu ik er zo eens over nadenk: we hebben binnenkort weer een portefeuillehoudersoverleg jeugd met omliggende gemeenten. Misschien moeten we daar ook over *child friendly cities* vertellen. Esther, kom jij dan ook?” “Graag!”, antwoordt die. 🍌

Esther Vreeburg

Programmamanager Child Friendly Cities
bij UNICEF

Scherper kiezen

Het was een gesprek dat me is bijgebleven. Een jongen van zestien, net uit een traject waarin ongeveer alles was geprobeerd. Hij keek me aan en zei: "Jullie wilden me helpen, maar niemand heeft gevraagd wat ik wilde." Geen verwijt. Eerder een constatering. En precies daar zit de kern van waar we nu staan. We hebben een stelsel gebouwd dat veel kan, maar niet altijd doet wat nodig is. We organiseren, financieren, verantwoorden en controleren. En ondertussen verliezen we soms het zicht op de vraag waar het om draait: wat heeft dit kind, dit gezin, nú nodig om verder te kunnen?

Voor mij markeerde dat moment niet het begin van een nieuw inzicht, maar wel het punt waarop het niet meer te negeren was. We moeten scherper worden. Niet door harder te werken, maar door beter te kiezen. Dat betekent twee dingen tegelijk doen. Versterken waar we echt van waarde zijn. En beperken waar we dat niet zijn. Versterken begint bij de basis. In gezinnen, op scholen, in wijken. Daar waar het leven zich afspeelt. Daar ligt de kracht om problemen vroeg te zien en op te vangen, vaak zonder dat er zware hulp nodig is. Maar als die hulp wél nodig is, moet die er zijn. Goed, tijdig en passend. En dan ook echt goed. Niet half, niet versnipperd, maar met aandacht, vakmanschap en voldoende tijd. Beperken vraagt moed. De moed om te zeggen: dit hoort niet bij ons. Of: dit werkt niet. We hebben te lang geprobeerd alles op te lossen binnen de jeugdzorg. Dat kan niet. En eerlijk gezegd: dat moeten we ook niet willen. Want hoe breder we ons maken, hoe minder scherp we worden op waar we echt verschil kunnen maken.

Over grenzen heen

Dat raakt direct aan het dagelijks werk van professionals. Minder doen wat niet werkt, betekent meer ruimte voor wat wel werkt. Minder administratie, meer tijd voor contact. Minder ruis, meer focus. Dat klinkt simpel, maar vraagt fundamentele keuzes. Ook bestuurlijk. En ja, dat betekent ook dat we anders moeten samenwerken. Niet vanuit onze eigen organisatie, maar vanuit het kind. Over grenzen heen. Soms beginnen zonder dat de ander al meedoet. Omdat het nodig is.

De jongen uit het begin van mijn verhaal gaf ons onbedoeld een opdracht. Niet om alles beter te doen, maar om eerlijker te worden over wat werkt en wat niet. En daarnaar te handelen. Als we dat serieus nemen, dan zetten we een stap vooruit. Misschien geen grote sprong, maar wel een die ertoe doet. 🍌

Arno Lelieveld is bestuurder van Jeugdbescherming Gelderland, een gecertificeerde instelling die jeugdbescherming, jeugdreclassering en spoedeisende zorg uitvoert in de regio Gelderland. Hij maakt tevens deel uit van het bestuur van Jeugdzorg Nederland. Als bestuurder zet hij zich in voor kinderen en gezinnen die te maken krijgen met de meest ingrijpende kant van de jeugdzorg, het moment waarop de overheid ingrijpt in het gezinsleven. En voor de professionals die dat werk elke dag doen. "Kinderrechten zijn geen belofte, maar een opdracht. Als wij ingrijpen in gezinnen, moeten we als één geheel handelen en waarmaken dat kinderen daadwerkelijk beschermd worden."

Anko van Hoepen, voorzitter college van bestuur SPO Utrecht

‘De maatschappij loopt de school binnen’

In maart presenteerde Jeugdzorg Nederland haar nieuwe visie voor een veerkrachtige, veilige en gezonde ontwikkeling van alle kinderen en jongeren in Nederland. Met deze visie zetten we, samen met de sociale en pedagogische basis, stevig in op vroege ondersteuning op scholen en in wijken. Hoe wordt deze visie ontvangen in het onderwijsveld, gezien de belangrijke rol die de scholen wordt toegekend? We vroegen het aan Anko van Hoepen, voorzitter van het college van bestuur van SPO Utrecht en oud-vicevoorzitter van de PO-Raad.

Wat was jouw reactie, Anko, toen je het visiedocument las?

“Ik was en ben er erg blij mee. Allereerst al vanwege de gekozen terminologie. ‘Versterk en beperk’ vind ik enorm krachtig, ik heb me voorgenomen die vaker te gebruiken. Het geeft aan dat je sommige dingen bewust níet meer gaat doen, zodat je de kerntaken juist beter kunt oppakken. Daarmee geeft Jeugdzorg Nederland blijk van een realistische kijk op zaken. De laatste cijfers laten zien dat één op de zeven kinderen in Nederland een vorm van ondersteuning ontvangt. Onderzoek van Jeugdzorg Nederland toont aan dat die groei met name wordt veroorzaakt door lichtere vormen van ondersteuning, terwijl het aandeel van de zware, specialistische jeugd-ondersteuning juist stabiel blijft. Dit systeem is financieel niet houdbaar, dus ik juich de principiële keuze die met deze visie wordt gemaakt, van harte toe. Jeugdzorg moet een publieke voorziening worden die specialistische hulp biedt aan kinderen en gezinnen die dat het hardst nodig hebben; de lichtere ondersteuning kunnen we slimmer, beter en eerder oppakken.”

Hoe zie jij dat voor je?

“De kern schuilt voor mij in het normaliseren van gedrag. Veel zorgen waar ouders en kinderen mee rondlopen, zijn te herleiden naar opvoedingsvraagstukken. En opvoeden leer je nu eenmaal met vallen en opstaan, dat geldt voor iedereen. Om te voorkomen dat deze vragen escaleren tot iets groters, is het belangrijk om veel meer aandacht te geven aan preventie, zoals dit visiestuk ook bepleit. De basisscholen zijn wat mij betreft dan de uitgelezen plaats om dit te organiseren. Het is de plek waar iedereen elkaar ontmoet en waar jonge levens nog gevormd worden. Net als in de kinderopvang, trouwens. De maatschappij loopt simpelweg de school binnen. Alles wat er thuis gebeurt, heeft zijn weerslag in de klas.”

Maar krijgen de leerkrachten er dan nóg een verantwoordelijkheid bij?

“Nee, dat is uiteraard de valkuil waar iedereen meteen aan denkt, maar we gaan de zorg niet overnemen. Leerkrachten moeten gewoon les blijven geven.”

‘Alles wat er thuis gebeurt, heeft zijn weerslag in de klas’

Tegelijkertijd is een school meer dan het klaslokaal. Het is ook een vertrouwd instituut waar kinderen zich veilig voelen en waar ouders veelvuldig over de vloer komen.

Daarom zouden we juist daar mensen moeten aanstellen die de brug slaan tussen school, ouders en – waar nodig – hulpverlening. Op sommige scholen gebeurt dat al. Daar noemen we ze familieconsulent of brugfunctionaris, maar het kan bijvoorbeeld ook een maatschappelijk werker zijn. Het zijn professionals met een brede blik bij wie ouders en kinderen op een laagdrempelige manier hun verhaal kwijt kunnen. Zij kijken niet alleen naar het individuele kind, maar naar de gezinssituatie. Speelt er armoede of ziekte? Kan er hulp geboden worden bij lastige brieven? Zijn ouders misschien gebaat bij lichte opvoedtips? Het is juist in dat grijzige gebied waar zij mensen heel goed op weg kunnen helpen met misschien één of twee gesprekken. Of met een oplossing in collectief verband, bijvoorbeeld in de vorm van informatiebijeenkomsten of onderlinge oudercontacten. Is er meer hulp nodig, dan weten deze professionals ook die

weg te bewandelen. ‘Normaliseren’ mag namelijk nooit ‘bagatelliseren’ worden. Het gaat er juist om dat het reële vragen en zorgen zijn, en dat die vaak op een andere manier beter geadresseerd kunnen worden dan door de gespecialiseerde jeugdzorg.”

Denken jouw collega's er ook zo over?

“Laatst besprak ik deze visie met vijf schooldirecteuren. Zij reageerden enthousiast, maar stelden ook duidelijke randvoorwaarden. Wij vinden het bijvoorbeeld belangrijk dat zulke nieuwe krachten onder aansturing van de school komen te staan, omdat dit duidelijkheid biedt aan ouders en ook de kruisbestuiving tussen collega's bevordert. Voor leerkrachten biedt zo'n uitbreiding van het team nieuwe perspectieven. Hoe fijn is het als je met een deskundig iemand kunt sparren als je een kind ziet worstelen? Leerkrachten die meer uitdaging willen, zouden zich ook aanvullend in deze richting kunnen specialiseren. En veruit de belangrijkste voorwaarde om er een succes van te maken, is dat de budgetten hiervoor vast worden gekaderd.”

Want er zijn zorgen dat dit een verkapte bezuiniging door het Rijk zou kunnen zijn?

“Precies, en die zorg deel ik. Scholen hebben op dat terrein een trauma opgelopen, bijvoorbeeld met het passend onderwijs. Er werd meer van hen gevraagd, maar die extra inzet ging gepaard met een bezuiniging van 300 miljoen euro. Ten tijde van de corona-epidemie hebben we ook ervaren hoe het anders kan. Er werd in korte tijd veel geld vrijgemaakt voor het onderwijs, dat met name effectief is besteed aan extra ondersteuning in de klas. Even proefden we hoe het ook zou kunnen zijn, maar de gelden werden net zo snel weer weggehaald als zij waren uitgedeeld. Op de een of andere manier wordt

een investering in het onderwijs vaak gepresenteerd als een kostenpost, terwijl de baten amper in geld zijn uit te drukken. Preventie is op de lange termijn altijd goedkoper, maar het vergt een lange adem. Dat geldt voor deze transitie van de jeugdzorg evengoed, want zij vergt een ingrijpende stelselwijziging. Het onderwijs is meer dan bereid om daarin zijn verantwoordelijkheid te nemen, maar dan moet er wel boter bij de vis komen.”

Hoe zou jij de beweging in deze nieuwe richting willen inzetten?

“Ik zou beginnen op de scholen waar je deze transitie duurzaam kunt maken, zoals de robuustere scholen in de krachtwijken. Daar kun je echt het verschil maken met deze aanpak, dus die scholen zou ik vooraan in de rij zetten. Denk ook aan de scholen in het speciaal onderwijs, waar de samenwerking met diverse zorgpartijen al veel meer is ingebed. Die externe collega's voelen daar als onderdeel van het team, en dat is belangrijk, ook voor straks. Een laatste categorie wordt gevormd door de zogenoemde 'spreidstandscholen' of 'kantelscholen'. Dit zijn over de hele linie gemiddelde, gemengde scholen, maar met grote sociaal-economische verschillen tussen kinderen. Juist hier kun je met preventie veel bereiken; de lichtere ondersteuning organiseer je dan op school, waardoor de toegang tot de gespecialiseerde jeugdzorg vrij blijft voor de gezinnen die het echt nodig hebben. Ik denk wel dat we er minimaal tien jaar voor moeten uittrekken om hier landelijk een succes van te maken. Maar wat mij betreft heeft Jeugdzorg Nederland een nieuwe koers uitgezet die getuigt van moed en realiteitszin.”

‘Preventie is op de lange termijn altijd goedkoper’

Anko van Hoepen

Anko van Hoepen geeft leiding aan SPO Utrecht, waarbij hij zich richt op onderwijskwaliteit, innovatie en organisatieontwikkeling. Hij heeft een brede achtergrond in het onderwijs als leerkracht, intern begeleider en schooldirecteur. Voordat hij zich in 2022 aan SPO verbond, was hij bijna negen jaar actief in de PO-Raad, de sectororganisatie voor het primair onderwijs, waarvan de laatste jaren als vicevoorzitter.

Kleur bekennen als branche: lessen van ActiZ voor de jeugdzorg

Hoe maak je als brancheorganisatie gerichte keuzes in een sector met uiteenlopende belangen? ActiZ doorliep een omvangrijk herinrichtings- en visietraject en bracht meer focus aan. Vier jaar later blikt voorzitter Anneke Westerlaken terug: waar staat de vereniging nu, welke valkuilen kwamen ze tegen en welke lessen zijn relevant voor de jeugdzorg?

ActiZ is de branchevereniging van circa 350 zorgorganisaties, die met bijna 500 duizend medewerkers ruim 2 miljoen kwetsbare ouderen en chronisch zieken verzorgen en verplegen. In 2022 trad Anneke Westerlaken aan als voorzitter bij de vereniging. “In de periode voor ik bij ActiZ begon, was er een uitgebreid traject gelopen voor de herinrichting van de structuur van de vereniging”, vertelt Westerlaken. “We kozen er destijds voor om een veel groter deel van de leden actief te betrekken dan alleen het bestuur. Het is belangrijk om met elkaar helder te hebben waar je samen voor staat. Tegelijkertijd is het steeds zoeken naar de juiste balans: hoe smal of breed formuleer je je visie? Daarmee bepaal je ook hoeveel kleur je bekent. En dus ook hoe inclusief of exclusief je wilt zijn richting huidige en potentiële leden.” Die zoektocht naar gezamenlijke koers is ook herkenbaar voor de jeugdzorg, waar organisaties soms balanceren tussen samenwerking en eigen profilering.

Kleur bekennen

ActiZ had voorheen de ondertitel ‘Vereniging van Zorgondernemers’ waarin het tijdsbeeld goed is terug te zien, vertelt Westerlaken. “In de tijd dat wij met de nieuwe verenigingsstructuur en de visie aan de slag gingen, was het markt- en concurrentiedenken nog dominant in de zorg dan nu. Waar eerder werd gesproken over ‘zorgondernemers’, past nu de term ‘zorgorganisaties’ beter. We

zijn meer kleur gaan bekennen over onze richting toen de verenigingsstructuur is aangepast. Daardoor kregen we een groter bereik en grotere betrokkenheid van leden. We hebben binnen de vereniging de vraag voorgelegd: wat moet onze prioriteit hebben? Ook omdat merkbaar was dat duizend bloemen laten bloeien wat ingewikkelder werd met een beperkte hoeveelheid bloemzaad. Er is nu eenmaal schaarste op de arbeidsmarkt en dat maakt keuzes nodig. We hebben opnieuw het gesprek met elkaar gevoerd over onze achterliggende waarden en waar wij voor willen staan als vereniging.”

‘Het maakt je eigen verhaal als branchevereniging steeds scherper’

Daarnaast heeft de sector door de politieke instabiliteit van de afgelopen jaren een stap naar voren gezet. “In plaats van alleen te reageren op initiatieven, zijn we zelf in kaart gaan brengen hoe het zorglandschap eruit kan zien”, legt Westerlaken uit. “Wij werden ook actiever omdat er vanuit Den Haag weinig kwam om op te reageren.”

Waarden formuleren

Dat gesprek voerden zij met 75 actieve leden in kern-groepen en commissies. “Solidariteit en het beschermen van kwetsbaarheid, als een rechtvaardigheidsprincipe, kwamen duidelijk naar voren als twee heel belangrijke waarden”, licht Westerlaken toe. “We hebben toen ook gezegd: deze waarden moeten ons in de praktijk ook laten leiden in de standpunten die we innemen.” Ze duidt het met een voorbeeld: “Als er een initiatief langskomt waarbij een bewindspersoon zegt ‘wij gaan alle bejaardenhuizen terugbrengen’, dan weten wij dat dat iets betekent voor de mensen die nog in de verpleeghuizen werken, waar veel intensievere zorg nodig is. Dan gaan wij dus niet zeggen: ‘goh, wat een goed idee, want dan hebben we daar meer markt’. Maar dan geven wij aan

‘Blijf de praktijk steeds weer opzoeken in je standpunten’

dat we dat onverstandig vinden, omdat we een gebrek hebben aan mensen die in de sector werken en we ons graag inzetten voor de meest kwetsbare ouderen.”

Argumenteren

Volgens Westerlaken is het enorm belangrijk om te blijven communiceren gedurende een visietraject.

“Als je niet oppast, dan heb je een groepje leden dat actief is en alles heel goed en heel erg logisch vindt. Maar de rest van de leden staat op veel meer afstand van de branchevereniging en juist deze groep wil je ook bereiken. Dat deden wij door dilemma’s te delen. En dan niet pas de dilemma’s aan je leden voorleggen als je eruit bent, maar tijdens het proces.” Ze pakten dat aan door in gesprek te gaan en van gedachten te wisselen met leden. “Bijvoorbeeld met position papers of stellingen,” vertelt Westerlaken, “en ook tijdens ledenvergaderingen. Dan deelden we de zaal weleens op in voor- en tegenstanders van bepaalde stellingen. Dus los of die leden ook voor of tegen waren. Door deze werkvorm werd iedereen ertoe aangezet om de argumenten van de andere partij in te nemen. Het werkte bijzonder goed om op deze manier de dialoog met elkaar te voeren, want je krijgt meer inzicht in elkaars standpunten.” Over wat het oplevert, zegt ze stellig: “Het maakt je eigen verhaal als branchevereniging steeds scherper.”

Belangen dienen

Volgens Westerlaken reageerden leden over het algemeen goed op het aanbrengen van meer focus omdat er overeenstemming was over de manier waarop ze dat gingen doen. Heel praktisch: “Ik denk dat je ook gewoon moet laten zien wat het oplevert door veel goede voorbeelden door heel Nederland op het podium te hijsen.” Tijdens het traject is er ook weleens discussie geweest. “De koplopers binnen de vereniging zijn vaak stilliger, maar het gros van de leden zit in het midden en vindt het gewoon prettig onderdeel te zijn van zo’n brede vereniging. Maar het kan dus wel zijn dat wij met bepaalde afspraken of lobby iets doen wat niet als eerste hun belang dient. Er kan niet altijd 100 procent consensus zijn.”

Hoe je daar het beste mee kunt omgaan? Westerlaken: “Moffel de negatieve effecten van je keuzes niet weg. Ga ervoor staan. Stel de keuze of het standpunt niet ter discussie, maar erken de minder fijne effecten wel. Niet iedereen krijgt volledig z’n zin en dat gevoel erkennen is wel belangrijk. Die factor van aandacht voor je leden is niet te onderschatten. Denk vooral ook na hoe het voor iedereen mogelijk wordt om bij te dragen aan het verenigingsverhaal. Dan ga je uit van ieders waarde daarin.”

Grote zorgthema’s

“De uitdagingen in de jeugdzorg en bij ActiZ zijn heel erg vergelijkbaar en voor mij zit er veel herkenning in. Dat heeft ermee te maken dat grote thema’s zoals gezondheid en welzijn niet volledig in de zorg te organiseren zijn. Leefomstandigheden, betrokkenheid van school, een sociaal netwerk en inkomensomstandigheden hebben een groter effect op hoe iemand zich voelt dan of je terecht kan bij jeugd- of ouderenzorg. Ik denk dat wij, en dat geldt ook voor de GGZ, gevraagd worden om allerlei levensvragen op te lossen die niet per se zorgvragen zijn, maar ook ergens anders in het leven eigenlijk moeten worden geadresseerd.”

‘Als het bij beleidstaal blijft kun je, als je niet oppast, vervreemd raken van de praktijk’

Praktische betekenis van standpunten

Wat zijn volgens Westerlaken de belangrijkste lessen die jeugdzorg kan meenemen vanuit haar ervaringen bij ActiZ? “Denk er niet te lichtzinnig over als je een scherper profiel maakt of gaat kiezen als branche. Denk een aantal van de consequenties van die keuze helemaal door tot het niveau van de dagelijkse operatie”, adviseert Westerlaken. “Een praktisch voorbeeld: het inzetten van technologie. Dat lijkt soms een uitkomst. Maar wat betekent zo’n keuze voor de oudere als er geen wijkverpleging meer langskomt? Wat betekent het voor het dagelijks leven en werk van zorgprofessionals? Mijn advies is: denk dergelijke uitgangspunten helemaal met elkaar door. Het is heel belangrijk om dat als vereniging met elkaar te doorleven omdat je dan ook ziet waar het kan gaan schuren. Als het bij beleidstaal blijft kun je, als je niet oppast, vervreemd raken van de praktijk. Blijf de praktijk steeds weer opzoeken in je standpunten.”

‘Gezinnen moeten niet passen in het aanbod — het aanbod moet passen bij het gezin’

Het patroon dat Barbara beschrijft, is herkenbaar voor iedereen in de sector. Gezinnen die van het kastje naar de muur worden gestuurd. Hulpverleners die vastlopen omdat het aanbod simpelweg niet past bij wat een gezin nodig heeft. “Het systeem vraagt van gezinnen dat ze zich aanpassen aan de zorg,” zegt ze. “Wij draaien dat om. Wij passen het

aanbod aan per het gezin.” Dat klinkt vanzelfsprekend, maar in de praktijk is het een fundamenteel andere manier van werken. Waar reguliere zorg vaak start met een beperkte hulpvraag en een vastomlijnd aanbod, begint Zeno Ambulant met breed kijken. Verder dan de directe aanleiding. Naar het hele gezin, de omgeving, wat er wél

Jeugdhulp die écht aansluit, het blijft een hardnekkig probleem. Barbara van Dooijeweert, ruim 25 jaar werkzaam in de ambulante zorg, ziet dagelijks wat er misgaat. Als manager ambulante zorg bij Zeno Ambulant doet ze het anders.

werkt. Begeleiders worden bewust gekoppeld aan cliënten. Niet wie beschikbaar is, maar wie er het best bij past. En er zijn geen wachtlijsten. “Als een gezin hulp nodig heeft, moet je er zijn. Niet over drie maanden.”

De resultaten laten zien dat de aanpak werkt. Een vijfjarige jongen met autisme, opgroeiend in een

gezin in scheiding zonder dag structuur. Het kinderdagverblijf liep vast, naar school kon hij niet. Andere hulpverleners hadden het opgegeven. Door vijf dagen per week, vijf uur per dag aanwezig te zijn, niet als toeschouwer, maar als actieve begeleider in het gezin, werd het leven voor hem voorspelbaar. Stap voor stap. Ouders leerden hoe ze zelf structuur konden aanbrengen in de nieuwe situatie. Uiteindelijk kon de jongen weer naar een kinderdagverblijf.

“We problematiseren niet,” legt Barbara uit. “We keuren nooit een persoon af, alleen gedrag. We blijven naast iemand staan, ook als het moeilijk wordt. En we blijven altijd benoemen wat wél kan. Succes-

ervaringen zijn nodig om stappen vooruit te zetten.”

Zo zijn er meer succesverhalen. Vaak met gezinnen. “Maar wij helpen bijvoorbeeld ook (jong) volwassenen met een verslaving. Iedereen heeft recht heeft op een succesvolle dag, wat je beperking of uitdaging ook is,” zegt Barbara

Die nabijheid is precies wat ambulante zorg onderscheidt en wat het ook kwetsbaar maakt. Je werkt in iemands thuis, in de intimiteit van het dagelijks leven. Voor ouders is dat soms ongemakkelijk. “We zeggen weleens: ga even in de dug-out zitten en kijk hoe wij de wedstrijd spelen,” zegt Barbara. “Dat geeft lucht. En zodra we samen voelen dat ze er klaar voor zijn, stappen ze zelf weer het veld in.”

Want dat is uiteindelijk het doel: overbodig worden. De ondersteuning is altijd tijdelijk, altijd gericht op wat daarna komt. Op het netwerk rondom iemand, op andere zorgpartners, op zelfstandigheid. De intensiteit en de kosten die daarmee gepaard gaan is geen doel op zich. Het is een investering om erger te voorkomen. Uithuisplaatsingen, vastgelopen gezinnen, jongeren zonder perspectief. “Dat kost maatschappelijk veel meer,” zegt Barbara. “In geld, maar vooral in menselijk leed.”

Over Zeno Ambulant

Zeno Ambulant biedt ambulante begeleiding aan kinderen, gezinnen en volwassenen vanuit verschillende wettelijke kaders, altijd op maat en afgestemd op de specifieke situatie van de cliënt.

Binnen de *Jeugdwet* richt Zeno Ambulant zich op gezinnen die vastlopen in het dagelijks leven. De begeleiding is praktisch en gezinsgericht, met aandacht voor haalbare

Barbara van Dooijeweert.

doelen. Naast individuele begeleiding biedt Zeno Ambulant ook ouderbegeleiding, psycho-educatie en intensieve ambulante begeleiding voor situaties die dat vragen.

Voor cliënten met een (verstandelijke) beperking, al dan niet in combinatie met gedragsproblematiek of andere bijkomende diagnoses, werkt Zeno Ambulant vanuit de *Wet Langdurige Zorg (Wlz)*. Begeleiders hanteren hierbij de Triple C-methodiek en zijn ingedeeld in vaste teams die langdurig betrokken blijven. Continuïteit en vertrouwen staan daarbij centraal.

Vanuit de *Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)* biedt Zeno Ambulant begeleiding in de thuis-situatie, gericht op de praktische aspecten van het dagelijks leven. Denk aan het opbouwen van een dagritme, het opstellen van een dagprogramma en het samen ondernemen van sociale activiteiten. De ondersteuning varieert van licht tot intensief, afhankelijk van wat iemand nodig heeft.

Jeugdzorg werkt! zet in op behoud

Medewerkers binnen de sector houden

Op tal van manieren wordt gewerkt aan het vergroten van de instroom in de jeugdzorg. Met duizenden vacatures in het vooruitzicht zet het arbeidsmarktplatform Jeugdzorg werkt! vol in op duurzame inzetbaarheid, nieuwe instroomroutes en aantrekkelijk werkgeverschap. Johan Ketelaars is secretaris van het platform en weet er alles van. “Op behoud kun je meer invloed uitoefenen dan op instroom.”

Wie naar de arbeidsmarkt in de jeugdzorg kijkt, ziet een sector die onder druk staat. De komende jaren loopt het aantal vacatures verder op, met een verwacht tekort van zo'n 4.500 professionals in 2035. Tegelijkertijd kiezen nog altijd voldoende mensen voor een opleiding richting de jeugdzorg, zo weet Ketelaars. Het vraagstuk zit dus niet alleen in de instroom, maar vooral in wat er daarna gebeurt: hoe zorg je dat mensen blijven?

Binnen Jeugdzorg werkt! speelt deze vraag een centrale rol. Het platform valt onder het arbeidsmarktfonds Fonds Collectieve Belangen (FCB) en zet zich in voor zo'n 200 duizend werknemers en bijna vijfduizend werkgevers in jeugdzorg, kinderopvang en sociaal werk. Het FCB vormt voor ieder van die sectoren een arbeidsmarktplatform met de vakbonden. “Mijn rol is zorgen voor goede verhoudingen, advies geven en de opdrachten die we krijgen uit te voeren”, vertelt Ketelaars. “Een intermediair eigenlijk.”

Behoud

Het doel van het platform is helder: zorgen dat medewerkers in de jeugdzorg hun werk goed, veilig en met kwaliteit kunnen doen. Daarbij ligt de nadruk steeds meer op behoud. “De instroom is op zich wel op orde, maar met de verwachte tekorten weet je dat je het daar niet alleen mee redt. Op behoud kun je meer effect bereiken, maar dat hangt sterk samen met de manier

waarop het werk is ingericht. Medewerkers hebben te maken met hoge werkdruk en agressie, maar ervaren hun werk ook als betekenisvol. Dat blijft me altijd opvallen. Ondanks alles zijn ze heel tevreden over wat ze doen en de bijdrage die ze leveren. Ze doen het uiteindelijk voor die kinderen, jongeren en gezinnen. Juist daarom is het belangrijk om de omstandigheden zo goed mogelijk te maken.”

‘Medewerkers ervaren hun werk tegelijkertijd als betekenisvol’

Aantrekkelijke organisaties

Via Jeugdzorg werkt! wordt daar actief op ingezet, met programma's rond agressieaanpak, werkgeluk en aantrekkelijke organisaties. In dat laatste programma wordt, in samenhang met de andere programma's, met organisaties gekeken naar verbeterkansen. “Je kijkt met alle lagen van de organisatie: wat hebben we nodig en wat willen we verbeteren? De inzichten worden gedeeld met de sector, onder meer via een e-book

met voorbeelden van aantrekkelijke én minder aantrekkelijke organisaties. Die kennis wordt vertaald naar praktische handvatten, zodat organisaties er direct mee aan de slag kunnen.”

Wat maakt een organisatie aantrekkelijk? Ketelaars: “Het is belangrijk dat er verbinding is tussen iedereen die bij een organisatie werkt. Een duidelijke missie helpt en zaken als werkdruk, werkgeluk en agressie moeten op een samenwerkingsgerichte manier geregeld worden. Een open werksfeer en ruimte om te groeien zijn ook basisvoorwaarden. We hebben cijfers dat mensen minder snel weggaan als organisaties dit allemaal goed regelen. Het zorgt ervoor dat werknemers zich gehoord en gewaardeerd voelen. Doe je het niet, dan stijgen de vacatures.”

Instroom verbeteren

Naast behoud blijft het uiteraard ook van groot belang om de instroom te verbreden. Dat gebeurt onder meer via het programma ‘Alle kansen benut’. “Daarmee proberen we de vijver te vergroten door te kijken naar mogelijkheden voor zij-instromers”, zegt Ketelaars. “Dat leverde zo’n 300 nieuwe instromers op, zowel vanuit het mbo als totaal andere sectoren. Die route vraagt wel om goede begeleiding. Je hebt inwerkprogramma’s en scholing, maar het kost vooral tijd van collega’s. En de werkdruk is al hoog. Daarom is subsidie vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid essentieel, zodat jeugdbeschermingsorganisaties de begeleiding kunnen organiseren. Zonder die ondersteuning wordt het lastig.”

‘Laten we voorkomen dat organisaties allemaal zelf het wiel gaan uitvinden’

Ook de inzet van mbo’ers krijgt meer aandacht. “Er is nog vaak het idee dat je alleen met SKJ-geregistreerde hbo’ers kunt werken”, zegt Ketelaars. “Maar dat hoeft niet altijd. Binnen het programma ‘Jeugdhulp alles in het werk’ wordt gekeken hoe mbo’ers kunnen bijdragen, bijvoorbeeld in ondersteunende taken of, onder voorwaarden, in de directe zorg. Het gaat niet vanzelf, maar werken met mbo’er in de jeugdzorg kán wel. Je krijgt ook meer diversiteit in teams, en bovendien zijn het vaak mensen die goed aansluiten bij de leefwereld van jongeren.”

Breed aanbod van hulpmiddelen

Om organisaties te ondersteunen, biedt Jeugdzorg werkt! een breed aanbod aan praktische hulpmiddelen. Op de website zijn handvatten te vinden voor verschillende lagen binnen een organisatie. “We maken het zo concreet mogelijk, zodat iedereen ermee aan de slag kan. Zo is er een toolbox voor de aanpak van agressie, werken we in een programma aan het verbeteren van werkgeluk en zijn er white papers voor de financiële afdeling, over hoe je met of zonder subsidies werkt aan begeleiding van zij-instromers.”

Ketelaars roept organisaties op om vooral gebruik te maken van wat er al is ontwikkeld. “Laten we voorkomen dat organisaties allemaal zelf het wiel gaan uitvinden. Wij ontwikkelen dit voor en samen met de sector, en stellen het beschikbaar voor iedereen. Wil je bijvoorbeeld aan de slag met agressie, pak dan het programma dat er al ligt, gemaakt met jeugdzorgprofessionals, en pas dat toe in je eigen organisatie. Kijk hoe wij als platform kunnen ondersteunen en laat ook vooral weten wat je ervan vindt. Wat wij doen, moet aansluiten bij de behoefte in de sector.”

Meer weten? Kijk op jeugdzorg-werkt.nl.

‘Ik pleit voor erkenning en herstel’

Bas Timman nam recent afscheid als bestuurder bij JeugdFormaat in Den Haag. Hij was in zijn periode als bestuurder bij JeugdFormaat tevens acht jaar bestuurslid van Jeugdzorg Nederland met portefeuille transformeren gesloten jeugdzorg. Hij kijkt terug op uitdagende jaren.

Timman: “Ik beschouw de JeugdzorgPlus als een van de grootste uitdagingen binnen de jeugdzorg. Dat was het veertig jaar geleden al, en vandaag de dag nog steeds. Om dat kort in historisch perspectief te plaatsen: aan het einde van de vorige eeuw werden jongeren vaak lang-

durig uit huis geplaatst in besloten vakinternaten op instellingsterreinen. Eind jaren negentig volgden bezuinigingen en werden veel van deze locaties gesloten. Er heerste een soort optimisme dat de zorg kortdurender, meer ambulante en dichterbij huis georganiseerd moest

worden. Rond de eeuwwisseling leidde dat echter tot een crisis. Met name de verwijzende instanties zagen dat jongeren vaak wegliepen en er geen goede opvang meer was. Een crisisconvenant maakte het toen mogelijk dat jongeren met een jeugdbeschermingsmaatregel – zonder strafrechtelijk verleden en buiten de jeugdreclassering – geplaatst konden worden in justitiële jeugdinrichtingen. Daar vielen de jongeren onder een streng regime van justitie. Daarvan is in 2005 gezegd dat daarvoor een alternatief moest komen. Dat werd de JeugdzorgPlus. En de JeugdzorgPlus was in feite een oplossing voor een ongewenste situatie. Maar we zien inmiddels dat ook deze oplossing – die ook vanuit niet helpende wetgeving tot stand kwam – niet de juiste is gebleken.”

Jongeren vertellen

“Wat we in het verleden onvoldoende hebben onderkend, is dat er bij veel jongeren sprake was van ernstige thuissituaties, variërend van mishandeling tot misbruik en verwaarlozing. Bovendien werd trauma veertig jaar geleden nog sterk onderschat. Als sector hebben we daar inmiddels meer inzicht in gekregen. We weten nu dat een uithuisplaatsing of gedwongen verblijf in een gesloten setting op zichzelf al traumatiserend kan zijn, net als iemands eerdere hulpverleningsgeschiedenis. De afgelopen jaren heb ik intensieve gesprekken gevoerd met jongeren uit de JeugdzorgPlus. Dat vond ik heel confronterend. In de sector spreek je over een onvolkomen werkend systeem, beleidstaal. Maar dat is anders als jongeren zelf uitspreken wat de hulpverlening voor hen betekende en met hen heeft gedaan. Zij kunnen heel goed verwoorden wat hen overkomen is. Al die overplaatsingen bijvoorbeeld, dat wilde niemand, maar is wel gebeurd.”

Hulpverleners koesteren

“In het verleden werd binnen de JeugdzorgPlus vaak gewerkt met een ‘one size fits all’-aanpak, terwijl het juist gaat om een zeer diverse groep jongeren die vraagt om maatwerk en een individueel plan. Kleinschalige voorzieningen bieden daarvoor een veel betere basis, al vraagt dat wel om extra investeringen. Hetzelfde geldt voor het opleiden van professionals, dat moeten we niet overlaten aan de vrije markt. Goed opgeleide hulpverleners moeten we koesteren, beter gaan betalen en handelingsperspectieven bieden. Daarnaast ligt een belangrijke sleutel in het versterken van het onderwijsaanbod. Veel

van deze jongeren vallen uit in het reguliere onderwijs. Door maatwerk te bieden – met passende opleidingen en een toekomstperspectief – valt daar winst te behalen.”

Regievraag

“Waarom het zo lang duurt voordat er een goede en passende oplossing komt voor deze groep jongeren, vind ik een confronterende vraag. Naar mijn idee hebben we te lang vastgezet in rigide denkkaders en niet-helpende wetgeving. Daarnaast is dit lange tijd een vergeten doelgroep geweest binnen de jeugdzorg, inclusief de instellingen en mensen die daar werken. Om dit te veranderen zijn gerichte investeringen en scherp geformuleerde voorwaarden nodig. Tegelijkertijd is het een regievraag: tot nu toe is het aanbieders en de gemeenten nog niet gelukt om passende alternatieven voor deze doelgroep te realiseren. Het vraagt om gezamenlijke inzet om tot een landelijke koers te komen, met een beperkt aantal partijen die over de juiste expertise beschikken en zorg niet als een markt benaderen.”

‘Er zijn gerichte investeringen en scherp geformuleerde voorwaarden nodig’

Bieden van herstel

Tot slot benadrukt Timman dat het verleden van de JeugdzorgPlus nog altijd doorwerkt in het heden: “Hier ligt een brede, collectieve verantwoordelijkheid, zowel bij de sector als bij de gemeenten, beleidsverantwoordelijke ministeries, kinderrechtshouders en alle andere betrokkenen. Ik pleit voor erkenning en herstel voor de mensen die de afgelopen jaren, maar ook decennia geleden, in de JeugdzorgPlus en justitiële jeugdinrichtingen hebben gezeten. Zij verdienen zowel erkenning als concrete vormen van herstel. Wat het systeem deze jongeren heeft aangedaan, is wat mij betreft vergelijkbaar met de situatie van de toeslagouders. Daarom zou er ook praktische ondersteuning moeten komen voor deze groep, die inmiddels grotendeels uit jongvolwassenen bestaat.”

Aan de slag met cybersecurity

Liever nu oefenen dan straks improviseren

Wat doe je als een cruciaal systeem ineens uitvalt of wordt gehackt? Het is een scenario waar je liever niet aan denkt, maar waar je wél op voorbereid moet zijn. Op initiatief van Jeugdzorg Nederland en uitgevoerd door Hoffmann, namen drie gecertificeerde instellingen (GI's), waaronder Jeugdbescherming Brabant, deel aan een gezamenlijke crisisoefening rond hun elektronisch cliëntendossier (ECD).

Voor Leo van Kempen, manager van het Servicebureau van Jeugdbescherming Brabant, was de keuze om mee te doen vanzelfsprekend. "Je werkt met ontzettend gevoelige informatie en gegevens van cliënten", vertelt hij. "Er gebeurt zoveel op dit gebied, de media staat er vol mee. Je moet je hierop voorbereiden. Ga er serieus mee om, zou ik willen zeggen, want het is aan de orde van de dag."

De oefening van de drie GI's draaide om een concreet scenario: stel je voor dat het ECD gehackt blijkt te zijn. Hoe organiseer je dat dan met elkaar? Omdat meerdere GI's met hetzelfde systeem werken, lag de nadruk niet

alleen op het eigen handelen, maar juist op de samenwerking. Van Kempen: "We wilden onderzoeken hoe de communicatielijnen lopen: wat gaat goed en waar zitten verbeterpunten?"

Blinde vlekken

Anita de Graaf is consultant bij Hoffmann, een bureau gespecialiseerd in het voorkomen en onderzoeken van onder meer cyberdreigingen. Ze herkent het doel van de oefening: "Dat is precies waar de meerwaarde zit. Je kunt vooraf veel bedenken, maar juist tijdens een oefening kom je erachter wat je nog niet hebt doordacht. Dat zijn de blinde vlekken waar het om draait."

Een oefening zoals deze duurt maximaal een dagdeel. De vorm die werd gekozen was een tabletop-oefening. Deelnemers zitten hierbij letterlijk met het eigen

‘De meest voorkomende blinde vlekken: wie doet wat en hoe lopen de lijnen met externe partijen?’

Anita de Graaf

crisisteam om tafel. De oefening wordt begeleid door twee medewerkers van Hoffman. “Vaak is het even schakelen,” zo vertelt De Graaf, “maar mensen zitten over het algemeen snel in hun rol. We werken met de BOBOC-methodiek. Deze staat voor beeldvorming, oordeelsvorming, besluitvorming, opdrachtverstrekking en coördinatie en controle. Deze cyclus herhaal je steeds gedurende de oefening.” Voor Van Kempen was juist deze methode een belangrijke les. “Het helpt enorm om gestructureerd te vergaderen en voorkomt dat dingen door elkaar lopen. Ook de rolverdeling binnen het crisisteam bleek cruciaal. Dat ieder echt z'n eigen rol pakt, maakt het veel effectiever. De logger is bijvoorbeeld heel belangrijk, die houdt continu bij welke stappen er zijn gezet.”

Injecties

Tijdens de oefening werd het team steeds uitgedaagd met nieuwe ontwikkelingen. “Je wordt continu overvallen door nieuwe informatie en moet steeds weer bepalen: wat weten we wel en niet, en wat doen we nu?” zegt Van Kempen. De Graaf noemt het ‘injecties’. “We geven steeds nieuwe ontwikkelingen die het scenario verder brengen. Denk aan een journalist die belt, of hackers die een losgeldbedrag eisen en zelfs een ‘klantenservice’ hebben om mee te onderhandelen. Dat klinkt misschien bizar, maar het gebeurt echt. Dan moet je opnieuw nadenken: wat doe je nu?”

Juist op die momenten komen volgens haar de belangrijkste inzichten naar boven. “Een van de meest voorkomende blinde vlekken is: wie doet wat, en hoe lopen

Leo van Kempen

de lijnen met externe partijen, zoals leveranciers of IT-partners?” Dat herkent Van Kempen direct uit de praktijk. “Wij kunnen onze verbinding met het ECD wel stopzetten, maar niet het hele systeem platleggen. Tegelijkertijd zijn wij wel eigenaar van de gegevens en moeten we beslissingen nemen, bijvoorbeeld over communicatie richting cliënten. Die afhankelijkheid van andere partijen maakt het complex. Wij hebben geen directe lijn met de leverancier, maar Jeugdzorg Nederland wel. Wie besluit waarover? Dat zijn echt belangrijke vragen.”

Ook strategische keuzes komen op tafel. “Ga je bijvoorbeeld betalen bij een ransomware-aanval?” zegt De Graaf. “Dat is een lastige afweging. Er zijn voorbeelden dat daarmee je gegevens veilig zijn, maar die zekerheid heb je niet. Het helpt enorm als je daar vooraf al over hebt nagedacht.”

Spannend en intensief

Volgens Van Kempen maakt juist het oefenen dit soort dilemma's tastbaar. “Het was spannend en intensief. Als je erin zit, voelt het echt. Tegelijkertijd was de ervaring positief. Het was interessant om te doen en het werd echt als zinvol en helpend ervaren.” De opbrengst zit niet alleen in het moment zelf, maar vooral in wat er daarna gebeurt. “We hebben ons crisismanagementplan aangescherpt, contactgegevens geactualiseerd en vervolgotrainingen ingepland,” zegt Van Kempen. “Ik heb net weer een training achter de rug. We zijn we er volop mee bezig.”

Dat het hoog op de agenda staat, is wat De Graaf betreft precies de bedoeling. “We sluiten altijd af met een evaluatie en concrete verbeterpunten. Daarmee kun je je organisatie verder versterken. Belangrijk daarbij is herhaling: als organisaties dit regelmatig doen, zie je dat teams beter op elkaar ingespeeld raken en sneller schakelen.” Van Kempen stemt ermee in: “Door te oefenen word je er beter in. Ik kan het iedereen aanbevelen. Je kunt een aanval niet voorkomen, maar je kunt je er wél op voorbereiden.” 🍷

Meer weten over informatiebeveiliging?

Neem voor advies contact op met regiemanager ICT-IV Martijn van Noppen via ib@jeugdzorgnederland.nl. Of stel je vraag op het ledenplatform in het netwerk Cybersecurity.

Foto: Bastiaan van Musscher

Sohaila el Ouahabi (midden) tijdens de uitreiking van de Hartenhuis Awards, met naast haar cabaretier en presentator Jörgen Raymann.

Zie een kind niet los van het gezin

MDFT-therapeut Sohaila el Ouahabi werkt al jaren met gezinnen waarin problemen zich opstapelen. Haar aanpak? Niet alleen kijken naar de jongere, maar naar het hele systeem. “Gedrag is een signaal”, zegt ze. “De oplossing ligt in de relatie.”

Ruim 15 jaar geleden kwam El Ouahabi als pleegzorgbegeleider in aanraking met Multidimensionale Familietherapie, afgekort MDFT. “Tijdens het begeleiden van pleeggezinnen kwam ik regelmatig op een punt dat ik van meer betekenis wilde zijn. Ik las over MDFT en ben mij

daar in gaan verdiepen. Het sprak me direct aan omdat je intensief, heel gericht, systemisch en pragmatisch aan de slag gaat met een gezin.” Ze merkte al gauw dat deze manier van werken ervoor zorgde dat er positieve veranderingen binnen gezinnen tot stand konden komen.

Meer dan het individu

MDFT is ontwikkeld in het Center for Treatment on Adolescent Drug Abuse aan de universiteit in Miami. Het is een evidence based systeemtherapie voor jongeren (tussen de 11 en 19 jaar) waarbij alle gezinsleden betrokken worden. De therapie richt zich op vier domeinen tegelijk en samenhangend: de jongere, de ouders, het gezin en de sociale omgeving. "Het is een geprotocolleerde interventie waarbij een gezin zes maanden minimaal drie uur per week thuis intensief wordt behandeld", licht El Ouahabi toe. De aanpak bestaat uit drie fases. "De eerste fase is de onderzoeksfase, waarin de therapeut het gezin leert kennen en andersom. Je bouwt vertrouwen op en gaat samen met het gezin de patronen blootleggen. Ook kijk ik naar de onderlinge communicatie en breng problemen of conflicten in kaart. Ik zorg in deze fase - die cruciaal is voor het succes van het traject - dat het gezin aanhaakt en gemotiveerd is. Daarna volgt de veranderfase (kern van MDFT), waarin ik met het gezin actief met de gestelde doelen (waar het gezin zelf aan wil werken) aan de slag ga en er wordt gewerkt aan het verbeteren van gedrag, communicatie en onderlinge relaties. In de afrondingsfase richten we ons op het terugvalpreventieplan: hier

versterken we de veranderingen en wordt het gezin voorbereid om zelfstandig verder te gaan."

Negatieve spiraal

Problemen van jongeren staan zelden op zichzelf, maar werken door in de hele familie en de omgeving. Juist daarom is het belangrijk om verder te kijken dan gedrag alleen en te begrijpen wat er onder de oppervlakte speelt. "Als een jongere gepest wordt op school of te maken krijgt met sexting en social media, dan heeft dat grote invloed op thuis. En andersom: wat thuis of in de familie (op meerdere generaties) is gebeurd, heeft ook weer invloed op het kind en vervolgens weer op school", vertelt El Ouahabi. "Maar als een kind zich niet veilig genoeg voelt om dat te delen met ouders of hen niet wil belasten omdat het kind ziet dat ouders al genoeg spanning hebben, dan kan de spanning nog meer gaan stijgen. Ouders kunnen hun kind niet bereiken en vaak is de gedachte: 'Wat is er met mijn kind aan de hand? Waarom vertrouwt hij mij niet?' Gezinnen belanden 'vervolgens' vaak in een groef en negatieve spiraal waar ze zelf niet goed meer uit kunnen komen", zo vat El Ouahabi het samen. "Een kind geeft alleen het signaal af dat het niet goed gaat. Kinderen weten nog niet altijd op welke manier ze dat passend kunnen doen, dus soms gebeurt dat op een minder prettige wijze." Volgens haar liggen de problemen dus niet zozeer bij het kind, maar is de context veel groter en is er sprake van een algemene gezinsdynamiek die niet goed (meer) werkt. "De context waar het kind nu in opgroeit is veranderd, net als de context van de ouders: daar was niet zoveel invloed van social media zoals nu. Daarom pakt MDFT al de domeinen samen."

'Bij MDFT ben je bezig om het hele gezin in zijn kracht te zetten'

Sohaila el Ouahabi

Sohaila el Ouahabi studeerde pedagogiek en werkt sinds 2011 als MDFT-therapeut binnen de jeugdzorg en sinds 2007 in de pleegzorg in de omgeving Utrecht. Sinds 2016 is zij ook werkzaam als MDFT-supervisor. Daarnaast werkt zij onder andere als trainer Beschermjassen in het hele land, zowel vanuit De Rading als Bureau Beschermjassen. Leuk weetje: begin 2026 ontving zij tijdens de Week van Het Vergeten Kind de Hartenhuis Award, een aanmoedigingsprijs in het teken van aandachtvolle hulpverleners die oog hebben voor gezinshulp om onnodige uithuisplaatsingen te voorkomen.

Ook El Ouahabi ziet dat de vraag naar jeugdzorg groot is en de druk op professionals toeneemt. "Ik merk dat in de laatste vijf jaar de zorgvragen nog complexer zijn geworden. De invloed van social media is groot op jongeren, hun zelfbeeld en hoe zij over zichzelf denken. Daarin is het voor ouders ingewikkeld om nog invloed te hebben op hun kinderen. Daarnaast zie ik veel schooluitval na corona en krijgen we veel vaker te maken met jongeren met suïcide-gedachten." Juist bij zulke complexe en toenemende problematiek vraagt hulp om een andere, bredere benadering dan alleen individuele begeleiding. Wat maakt MDFT anders dan meer traditionele vormen van jeugdhulp en therapie? Volgens El Ouahabi zit dat verschil vooral in de brede, systemische blik en de intensieve betrokkenheid van het hele gezin. "Als je je alleen op de jongere richt en daarmee veranderingsprocessen aangaat, dan komt het kind terug in het gezin maar is er geen enkele aansluiting op elkaar. Bij MDFT ben je bezig om het hele gezin in zijn kracht te zetten."

De kracht van uitvergroten

Als therapeut of hulpverlener kan het soms een valkuil zijn om mee te gaan in het individuele verhaal en de

'Als hulpverlener hoef je het niet alleen te doen'

eigen waarheid van de jongere, vindt El Ouahabi. "Ik zeg: haal de meerstemmigheid van het systeem naar voren. Op het moment dat je in gesprek bent met een jongere, haal ook de stem van de moeder en vader erbij. Als het kind even heel erg boos is op zijn ouders, dan kan een oma of opa ook een heel belangrijk perspectief geven. Ik denk dat het belangrijk is het kind niet afhankelijk te laten zijn van de jeugdzorg en de jeugdhulpverlening, maar te onderzoeken; 'waar kom jij vandaan en wat is jouw familiecontext?' Op het moment dat je vanuit meerzijdige partijdigheid handelt, ontstaat er vertrouwen in het eigen systeem. Vanuit de MDFT-gedachte zijn de ouders het medicijn. Dat klinkt Amerikaans en voelt voor Nederlanders vaak nogal uitvergroet, maar soms kan dat uitvergroten juist goed werken. Vooral met de liefde die in een gezin aanwezig is, al is die nog zo klein. Vergroot het uit en benoem het, want dan komt het meer naar voren. Anders dreigt het moois dat er wel is uit het oog te raken door bepaald gedrag."

Trajectvoorbeeld

Op de vraag of ze een concreet voorbeeld kan delen van een geslaagd MDFT-traject antwoordt El Ouahabi instemmend. "MDFT werkt, het is een succesformule. Daarom doe ik het ook al zo lang." Ze beschrijft een traject met een vijftienjarig meisje dat niet meer naar school ging en zich door niemand begrepen voelde: niet door school en ook niet door haar gescheiden ouders, die vooral verward waren in hun eigen strijd. "Omdat de ouders niet samen in gesprek wilden, voerde ik afzonderlijk

Sohaila's advies

Zo kun je systemisch werken binnen de jeugdzorg praktisch inzetten:

"Als hulpverlener hoef je het niet alleen te doen. Als je bijvoorbeeld vastloopt in het contact met het gezin of je komt lastig verder, dan is het binnen MDFT ook mogelijk om gezinnen op kantoor uit te nodigen voor een live supervisie. Tijdens een kringgesprek kijken meerdere collega's en een supervisor dan mee. Dat kan in eerste instantie bedreigend voelen voor een gezin, maar mijn ervaring is dat het heel helpend is. Zeker ook voor de hulpverlener, want op dat moment draag je als collega's samen een moeilijke vraagstuk. Als hulpverlener is het

‘Vanuit de MDFT-gedachte zijn de ouders het medicijn’

gesprekken met hen. Ik benadrukte hoe belangrijk het was dat hun dochter zich gezien en gehoord voelde.” Met de moeder werkte ze ook aan het uitspreken van gevoelens. “De moeder gaf aan dat ze zelf nooit had geleerd om liefde te uiten, ze had haar eigen moeder nooit horen zeggen dat ze van haar hield. Daardoor kon ze dat moeilijk aan haar dochter geven.” El Ouahabi liet haar hiermee oefenen. Tegelijkertijd begeleidde ze moeder en dochter in het maken van concrete afspraken, bijvoorbeeld over regels, vrijheid en schoolgang, en liet ze hen stap voor stap oefenen met het nakomen daarvan. “Op een gegeven moment was er sprake dat het meisje zou blijven zitten. Samen met haar en haar moeder ging ik naar school om daar een concreet plan te maken. Dit leidde ertoe dat het meisje haar toetsen alsnog haalde. Dat vond ik heel mooi. Als afsluiting kregen moeder en dochter een symbolische opdracht: ze maakten samen een schilderij van hoe hun situatie eruitzag aan het begin van het traject en hoe die was veranderd. Dat hing later in huis als blijvende herinnering. Een jaar later kwam ik het meisje tegen op straat; het ging nog steeds goed met haar.”

Pleegzorg

El Ouahabi heeft veel ervaring in de pleegzorg en ziet daar een duidelijke rode draad. “Jongeren in de pleegzorg gaan tijdens de puberteit actief op zoek naar hun identiteit, wat vaak leidt tot afstand en verzet richting pleegouders. Dit komt niet doordat de band verdwijnt, maar door vragen rondom de existentiële loyaliteit en de behoefte om te ontdekken waar ze vandaan komen. Jongeren halen soms alles uit de kast om te testen of er nog van ze gehouden wordt.” Door dit proces tijdig bespreekbaar te maken en de nadruk te leggen op relatie, begrip en blijvende liefde, kunnen pleegouders en jongeren beter met deze fase omgaan. “Jongeren moeten hun pad ontdekken. Dat betekent niet dat hij of zij de pleegouders afwijst, waar veel pleegouders angstig voor zijn. Het is een weg met hobbels en dat vraagt verdraagzaamheid van pleegouders.”

Toekomst

El Ouahabi ziet MDFT als een belangrijke richting voor de toekomst van de jeugdzorg. Volgens haar ligt de sleutel in het versterken van de relatie tussen ouders en kinderen: wanneer zij écht met elkaar in gesprek gaan en kinderen zich oprecht gezien en gehoord voelen, ontstaat er een stevigere basis. “Dat vergroot de kans dat jongeren opgroeien tot gezonde volwassenen die later ook sterke, stabiele relaties kunnen aangaan. Dat is precies waar MDFT op inzet: het duurzaam verbinden van gezinnen.” 🍌

prima om te zeggen: 'Ik ben een mens en weet het ook even niet'. Dat zorgt er bij een gezin ook voor dat je niet wordt gezien als alwetende. Samen met collega's en het gezin kan je andere meerstemmigheid en perspectieven zien. Dan wordt het gezin niet als probleem gezien, maar het vraagstuk. En vanuit daar kijk je verder. Ik zou het heel mooi vinden als er binnen de jeugdzorg meer aandacht komt voor live supervisie of het Beschermjassenhuis. Dat is ook een mooie interventie waar je transcultureel systemisch werkt. Dat heeft ook wel een heel artikel nodig. Belangrijk is dat we met elkaar, collectiever, samen gaan werken in plaats van een therapeut of hulpverlener heel hard in z'n eentje.”

Jeugdbeschermer Maud Dupont kijkt terug

‘Verlies het kleine niet uit het oog’

Na ruim 25 jaar in de jeugdbescherming gaat Maud Dupont (bijna 66) volgend jaar met pensioen. Haar carrière begon hobbelig, maar inmiddels weet ze één ding zeker: in de jeugdzorg kun je het verschil maken. In dit artikel blikt Maud terug en deelt ze haar wens voor de sector: “Blijf vertrouwen houden in jezelf.”

De laatste tijd staat ze wat meer in de schijnwerpers. Maud deed mee aan de landelijke campagne ‘Ik doe het. Jij ook?’, met als doel nieuwe jeugdbeschermers te werven. Haar gezicht verscheen ook in lokale media, met diverse reacties tot gevolg. “Ik kreeg bericht van een pleegvader die het had gelezen”, vertelt ze. “Hij zei: ‘Precies zoals je bent, Maud: een pitbull.’” Ze glimlacht bij de herinnering. “En dat was geen compliment. Hij wilde altijd graag de regie houden. Dat begrijp ik, maar als voogd moet je soms keuzes maken waar niet iedereen blij mee is.”

Arena

Het illustreert perfect een van de lessen die ze al snel leerde toen ze in 1999 begon bij Bureau Jeugdzorg Limburg: “Ik stapte vol enthousiasme het vak in, en zag echt kansen om iets te betekenen. Maar de praktijk zag er anders uit. Het voelde alsof ik werd losgelaten in een arena. Bij een van de eerste gezinnen werd ik naar buiten gestuurd en ging er een salontafel door de kamer. Ik gaf mezelf een jaar om te kijken of dit werk iets voor me zou zijn. Pas na tien maanden dacht ik: ja, dit jasje past mij.”

Wat veranderde er voor haar? “Je leert beter om te gaan met complexe situaties en voelt aan wanneer je moet begrenzen of juist moet aansluiten. Je hebt met zoveel partijen te maken. Dan moet je heel goed weten wat je zegt, hoe je het zegt en wanneer. Dat ging me steeds

beter af. Daarnaast zag ik ook het mooie van het werk. Bijvoorbeeld als het lukt om ouders, die niets meer van elkaar willen weten, toch aan tafel te krijgen. Dat ze hun kind weer centraal stellen en uiteindelijk samen naar een diploma-uitreiking gaan. Als dat gebeurt, voel ik dezelfde trots als ouders.”

‘Als voogd moet je soms keuzes maken waar niet iedereen blij mee is’

Communiefeest

Het zoeken naar evenwicht tussen belangen, is voor Maud inmiddels een tweede natuur. Alhoewel, zo lijkt het. “Collega’s denken soms dat het vanzelf gaat, maar dat is niet zo. Ik denk goed na over alles wat ik doe. Ik herinner me een communiefeest van Sophie, een meisje dat ik achttien jaar heb begeleid. Ik zie dat zaaltje nog voor me. De hele familie was aanwezig: ouders, pleegouders, grootouders, zussen die ik ook al jaren begeleidde. Op zo’n moment voel je dat iedereen je nauwlettend in de gaten houdt. Hoe lang sta je bij welke tafel? Tien minuten hier, tien minuten daar. De verhoudingen staan

enorm op scherp. Daar moet je continu bewust van zijn." Het verhaal van Sophie is een van de vele die Maud is bijgebleven. "Ik heb haar begeleid van baby tot jonge vrouw. Een lange periode, met hoogte- en dieptepunten. Maar het vertrouwen bleef. Na haar achttiende belde ze zomaar een keer op en vroeg om raad. Dan denk je: ik heb toch iets goeds gedaan."

Spiegelbijeenkomst

Dat vertrouwen komt niet vanzelf. Soms duurt het jaren en soms lijkt het zelfs even te verdwijnen, zoals bij Stefan. "Ik heb hem begeleid vanaf zijn tiende. Hij ging naar een pleeggezin omdat zijn ouders niet meer voor hem konden zorgen. We hadden altijd een goede band, maar er was ook een tijd dat hij niks van me moest hebben. Pas na een spiegelbijeenkomst (een methode waarbij cliënten hun ervaringen met de zorgverlening direct delen met de professional, red.) kwam er beweging. De laatste twee jaren waren heel leuk. Hij wilde weer dingen met me doen; even wandelen, een ijsje halen. Je

kan echt het verschil maken, vaak ook met kleine dingen. Stefan is inmiddels toegelaten tot het conservatorium. Op zijn achttiende verjaardag organiseerden we een verrassingsontbijt met alle betrokken hulpverleners. Zo leuk was dat. Hij ontwikkelt zijn muzikale talent en het contact met zijn vader is hersteld. Dat maakt me super-trots. Wat in dit geval ook mooi is, is dat Stefan tot zijn 21e bij het pleeggezin kan blijven. Mooi dat ik daar een bijdrage aan heb kunnen leveren."

Doen wat je zegt

Betrouwbaarheid is de kern van het vak, zo weet Maud. "Zeg wat je doet, en doe wat je zegt. Als je zegt dat je belt, dan bel je. Als je iets niet meteen kunt regelen, zeg je dat ook. Wat ik als jeugdbeschermer kan doen, is laten weten dat ik er ben. Ik vind het ook mooi om bijvoorbeeld via het Kinderfonds geld bij elkaar te krijgen voor nieuwe kleren. Ik heb ook kinderen een koffer gegeven, zodat ze niet van A naar B hoeven met drie boodschappentassen. Daar zit hun hele leven in."

‘Je doet het samen en hebt elkaar nodig’

Voor haar collega's in de sector heeft ze een duidelijke wens. "Blijf vertrouwen houden in jezelf en wees betrouwbaar richting je cliënten, je collega's en de instanties. Je doet het samen en hebt elkaar nodig. Blijf ook plezier houden en verlies het kleine niet uit het oog. Zeg soms: 'je doet het goed' en 'ik ben trots op je'. Dat zijn misschien wel de belangrijkste dingen die je kunt meegeven." 🍷

Stefan en Sophie zijn gefingeerde namen

Maud Dupont

Maud Dupont is bijna 66 jaar en gaat volgend jaar met pensioen. Ze begon in januari 1999 als jeugdbeschermer bij Bureau Jeugdzorg Limburg. Vorig jaar was ze betrokken bij de campagne 'Ik doe het. Jij ook?' om nieuwe collega's te werven.

Campagne werken bij jeugd- en kinderbescherming: Ik doe het. Jij ook?

In 2023 en 2024 hebben de gecertificeerde instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming met de publiekscampagne: *Wat zou jij doen?* Nederland laten kennismaken met de dilemma's in het mooie maar pittige werk van jeugdbeschermers, jeugdreclasserders en raadsonderzoekers. LinkedIn, GoogleAds, YouTube en radiocommercials zijn hiervoor ingezet. De campagne heeft veel mensen bereikt en de trots versterkt bij professionals.

Op dit moment werken in Nederland 3.000 jeugdbeschermers en jeugdreclasserders. Te weinig om de meer dan 30.000 kinderen en gezinnen die met jeugd- en kinderbescherming te maken hebben, te helpen. Om kinderen en jongeren veilig te laten opgroeien, zijn meer mensen nodig. Daarom startten de gecertificeerde instellingen en Raad voor de Kinderbescherming in 2025 samen de wervings-

campagne 'Ik doe het. Jij ook?'. Daarin vertellen verschillende jeugd- en kinderbeschermers over hun werk. Op de website www.watzoujijdoen.nl kun je ook een test doen. Dit jaar vulden al meer dan 4.000 mensen de test in om te zien welk vak het beste bij hen past.

**IK DOE HET
JIJ OOK?**

WATZOUJIDDOEN.NL

NIS2, CYBERBEVEILIGINGSWET & NEN7510

Bestuurstraining voor de Jeugdzorg

Uw rol. Uw verantwoordelijkheid. Uw regie.

Na deze training:

✕ Inzicht in uw NIS2-verplichtingen

✕ Effectief toezicht zonder technische diepgang

✕ Grip op digitale risico's in bestuurlijke context

✕ Cybersecurity als vast onderdeel van governance

✕ De juiste vragen aan IT, CISO en leveranciers

✕ Bestuurlijke kennis van de NEN7510

SPECIAAL VOOR DE JEUGDZORG

Sluit naadloos aan op de NEN7510, het normenkader voor informatiebeveiliging in de zorg.

Training door ervaren CISO's uit de jeugdzorgpraktijk.

PRAKTISCHE INFORMATIE

🕒 Duur: ½ dag

📍 Klassikaal of incompany

📄 Inclusief certificaat

CONTACT

☎ +31 33-208 2800

✉ sales@onyx-cybersecurity.com

🌐 www.onyx-cybersecurity.com

Vroegsignalering en aanpak 12-minners met strafbaar gedrag

1. Doel BASTA! interventie

- Voorkomen dat kinderen jonger dan 12 jaar delicten plegen.
- Terugdringen van recidive onder kinderen jonger dan 12 jaar.

2. Voor wie is BASTA! bedoeld?

BASTA! is voor alle kinderen jonger dan 12 jaar die vanwege het plegen van delicten en/of signaalgedrag in aanraking zijn gekomen met de politie of een andere verwijzende instantie.

3. Wie voeren BASTA! uit?

BASTA! wordt uitgevoerd door professionals die werken in de wijk, zoals het wijkteam, de jeugdzorg of het CJG

4. Hoe werkt de digitale tool?

BASTA! wordt via een digitale tool op de laptop of tablet uitgevoerd.

Meer weten?

Kijk voor meer informatie op
basta.stichtingjeugdinterventies.nl

arQive

Video-hometraining ondersteunt gezinnen bij het inzichtelijk maken van onderling gedrag en interactie.

arQive helpt je om deze en andere observaties veilig op te nemen, te bewerken, op te slaan en (indien gewenst) te koppelen aan het elektronisch cliëntdossier.

www.arqive.nl

Digitale media, onze zorg

arQive maakt het makkelijk en vertrouwd.